National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
L

National Library
Bibliothèque Nationale
SEP 25
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL
JA NELJAPÄEVAL

Nr. 66 (3083) XXXIII aastakäik

Neljapäeval, 6. septembril 1984 — Thursday, September 6, 1984

Üksiknumbri hind 70 centi

KONSERVATIIVIDE SUUR VALIMISVÕIT KANADAS

Saavutasid parlamendis 282-st kohast 211 kohta

Kanada konservatiivide partei saavustas möödunud teisipäeval toimunud parlamendivalimistel rekordiliselt suure valimisvõidu, viies parlamenti 211 liiget. Seni võimul olnud liberaalide partei saavutas ainult 40 kohta, kuna NDP (sotsialistid) pidid leppima 30 kohaga. Üks koht parlamendis läks iseseisvalt kandideerinud poliitikule. Kanada uueks peaministriks on valimiste tulemuste põhjal konservatiivide partei juht Brian Mulroney, kes tõenäoliselt moodustab uue valitsuse paari nädala jooksul.

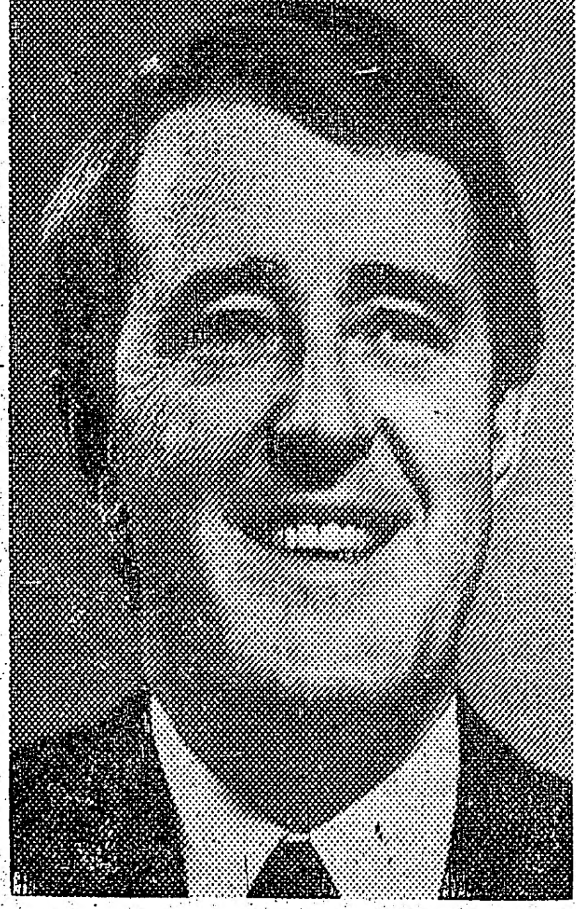

Konservatiivide juht

BRIAN MULRONEY

Konservatiivide partei esikohale tulek ei tulnud ootamatusena kuid üllatuseks oli erakordselt suur maalibisemise taoline valimisvõit, mis jättis seni võimul olnud liberaalide partei varemetesse.

Konservatiivide edu oli erakordselt suur liberaalide senises võitmatus kantsis Quebecis, kus partei võitis 75-st kohast 60 kohta. Poliitilised vaatlejad toonitavad eriti, Brian Mulroneyl õnnestus Kanada rahvast merest mereni ühendada kuna parteile anti tugev toetus kõigis provintsides Newfoundlandist kuni Briti Kolumbiani.

Liberaalide partei juhil John Turneril läks korda vaatamata partei suurtele kaotustele siiski parlamenti pääseda kuna ta valiti ligemale 3000-lise häälte enamusega Briti Kolumbiast.

Paljude silmapaistvate liberaalide käsi ei käinud siiski nii hästi, kuna valimislahingus kaotasid oma kohad 15 liberaalide valitsuse ministrit,
nende hulgas energiaminister Gerald Regan, tarbijate minister Judy Erola ja töökohtade minister John Roberts.

Konservatiivide juht Brian Mulroney mainis pärast oma valimisvõitu, et tema suuremaks ülesandeks on Kanada majanduse ülesehitamine ja töötute töölerakendamine. Liberaalide parteid seevastu ootab ees suur töö partei uuesti ülesehitamisel.

Brian Mulroney esimeseks suuremaks ülesandeks on uue valitsuse moodustamine. See ei peaks talle erilisi raskusi sünnitama, kuna kõik väljapaistvad ja tuntud konservatiivide poliitikud pääsesid parlamenti. Suurte võimetega inimeste toomine on seda olulisem, et Mulroney andis valimiskampaania ajal pidevalt lubadusi tööpuuduse kaotamiseks ja Kanada majanduslikust ummikust välja toomiseks ning konservatiivid peavad nüüd näitama, et nad on selleks võimelised.

Poliitiliste vaatlejate arvates oli konservatiivide suure valimisvõidu peamiseks põhjuseks rahva soov muudatuste tegemiseks Kanada juhtkonnas. Liberaalid olid liiga kaua juba võimul olnud ning olid kaotanud sidemed rahvamassidega, eriti lääne Kanada provintsides. Suureks miinuseks oli ka Trudeau viimane samm enne võimult taandumist kui ta nimetas oma poliitilised sõbrad ja toetajad soojadele ja tulutoovatele kohtadele.

Maakondade Päeva järel toimunud maakondade omaette kokkutulekuil kohtusid kolm õde, Erli Lepik Vancouverist, Helgi Käärid Ameerika Ühendriikidest ja Edna Liik Torontost. Nad on pärit Hiiumaalt, Emmastest; neiupõlvenimega Tikker. Foto: Vaba Eestlane

Tshernenko süüdistab Ühendriikide valitsust

Salapäraselt kadunud parteijuhi jutuajamine Pravda veergudel

MOSKVA — N. Liidu president ja kommunistliku partei peasekretär Konstantin Tshernenko andis endast üle pikema ajavahemiku elumärki kui partei peahäälekandja Pravda avaldas temaga intervjuu, mis käsitas Moskva ja Washingtoni vahelisi vahekordi. Lääneriikide diplomaadid ja vaatlejad on siiski arvamisel, et intervjuu on planeeritud ainult Tshernenko raske südamehaiguse varjamiseks ning Pravdas avaldatud „jutuajamine" on tegelikult poliitbüroo näpunäidete järele propagandameeste poolt valmis kirjutatud lugu. Samasugust varjamise meetodit kasutati ka Andropovi neeruhaiguse varjamiseks ning temaga tehtud „jutuajamised" toimusid ka siis veel nõukogude ajalehtedes kui parteijuht oli surivoodil.

Pravdas avaldatud intervjuu kohaselt on N. Liit valmis alustama Ühendriikidega tõsiseid läbirääkimisi ja nõupidamisi kui Ühendriikide juhtkond selleks siirast soovi avaldab

Tshernenko süüdistab Ühendriikide valitsust kõigis maailmas pinevust tekitavates probleemides ning toonitab, et vabariiklaste partei valimisplatvorm taotleb kõigi küsimuste lahendamist jõuga ja oma tahte peale surumisega.

Tshernenko sõnavõtus ei leidu lääneriikide vaatlejate ja poliitiliste analüüsijate arvates uusi ideesid vaid tegeletakse vanade ettepanekute kordamisega. Nii toonitas Tshernenko järjekordselt uuesti, et N. Liidu esindajad lõpetasid läbirääkimised Ühendriikide esindajatega strateegiliste rakettide piiramiseks sel põhjusel, et ameeriklased hakkasid Euroopas üles monteerima Pershing 2 ja tiibrakette.

Partei peasekretär kinnitas, et N. Liit on alati taotlenud Ühendriikidega ausaid ja tõsiseid läbirääkimisi maailmaprobleemide lahendamiseks ja vastastikuse julgeoleku kindlustamiseks, kuid Ühendriigid on suhtunud nendesse ettepanekutesse tõrjuvalt, millest võib järeldada, et sealne juhtkond taotleb rahvusvahelise pinevuse suurendamist.

Pravda andmetel väitis Tshernenko, et Ühendriigid ei ole alustanud ristisõda mitte ainult sotsialismi vaid kogu maailma vastu, taotledes kõikjal oma tahte läbiviimist.

Lõpuks süüdistas partei peasekretär, et N. Liit ei ole saanud ikka veel Washingtonist rahuldavat vastust oma 29. juunil esitatud ettepanekule, milles avaldatakse soovi läbirääkimiste alustamist maailmaruumi relvade keelustamiseks. Teatavasti ei lükanud Washington N. Liidu ettepanekut tagasi

kuid ta soovis maailmaruumirelvastuse kõrval diskuteerida ka tuumarelvastuse piiramise küsimusi üldiselt, millega venelased ei nõustunud.

Tshernenko lõpetas oma jutuajamise lubadusega, et N. Liit ei taotle relvastuse alal üleolekut teiste riikide üle kuid ta ei nõustu iialgi sellega, et mõni teine riik domineerib relvajõult N. Liidu üle.

Tshernenko läks ametlikult puhkusele 15. juulil ja on sellest ajast alates avalikkusest kadunud.

Moskva ähvardab Lääne-Saksamaad

MOSKVA — N. Liidu kommunistliku partei häälekandja Pravda atakeeris 1. septembril järjekordselt Lääne-Saksamaad, mainides, et Bonni valitsus üritab Ida-Saksamaa likvideerimist mis toob kaasa uue maailmasõja.

Pravda kommentaator Jevgeni Grigorjev mainis oma artiklis, et Lääne-Saksamaa valitsus propageerib revanshi, üritades Teise maailmasõja ajal kaotatud territooriumide tagasisaamist. Grigorjevi hinnangul võib sellise politiika viljelemine lõppeda ainult sõjaga, kuna N. Liit ei lepi kunagi Saksa Demokraatliku Vabariigi (Ida-Saksamaa) likvideerimisega.

Pommiplahvatus nõudis Montrealis 3 ohvrit

Paavsti külaskäigu vastane aktsioon

MONTREAL — Montreali Central Stationi nimelises raudteejaamas plahvatas möödunud esmaspäeval tugevajõuline pomm, mis nõudis kolm surmaohvrit kuna vähemalt 25 isikut said haavata. Politsei on arreteerinud 65-aastase ameeriklase, kes on tõenäoliselt seotud plahvatusega. Arreteeritud mees on pidevalt võtnud kontakte ajalehtedega Montrealis ja Ottawas ning ähvardanud paavsti. Arvatakse, et plahvatuse organiseerimine on tihedalt seotud paavsti eeloleva külaskäiguga Montreali.

Politseivõimud ja ajalehed on viimasel ajal saanud pidevalt ähvardavaid telefonikõnesid seoses paavsti eeloleva külaskäiguga. Üks telefoneerija hoiatas politseid, et Central Stationis toimub vägivallaaktsioone, millega ta vihjas esmaspäeval aset leidnud pommiplahvatusele.

Pomm, mis sisaldas umbes 25 **naela dünamiiti, oli paigutatud jaamahoone locker-ruumi.**
Plahvatuse ohvrid olid peamiselt need inimesed, kes ootasid Ottawa rongile minekut. Ainult mõned minutid varem olid paljud inimesed oodanud samal platvormil Torontosse siirduvat rongi, pääsedes ähvardavast surmast ainult üle noatera.

Vatikan alustab võitlust marksistlike preestritega

VATIKAN — Vatikanis avaldati kindlasõnaline ja kaugeleulatuv deklaratsioon, millega rooma katoliku preestritele keelati marksistlike teooriate kasutamine ja nendele järgnemine vaeste ja hädaliste abistamisel. Seda marksistliku teooria kasutamist vaesemate kihtide abistamiseks nimetatakse „vabastamise teoloogiaks" ning see võeti Ladina-Ameerika riikides kasutamisele 1960-ndatel aastatel. Nüüd on see mitmesuguste erivormide kujul levinud Filipiinidele, Aafrikasse, Indiasse ja isegi Ühendriikidesse.

Kuna esmaspäeval, 3. septembril oli Kanadas üleriiklik püha — Labour Day, siis ilmub käesoleval nädalal ainult üks „Vaba Eestlase" number, mis kannab neljapäeva, 6. septembri kuupäeva.

„Vaba Eestlase" toimetus ja talitus

Kanada suurim moodsa võimlemise kool

KALEV ESTIENNE

alustab treeninguga

REGISTREERIMINE:

MOODSA RÜTMILISE VÕIMLEMISE klassidesse toimub 17. sept. kella 6—8 õ. Glenview Ave. Public School'is (Avenue Rd. & Lawrence)

MOODSA VÕISTLUSVÕIMLEMISE klassidesse toimub 10. sept. Deer Park Public School'is kella 5—7 õ. (St. Clair & Yonge)

EESTIKEELSE LASTERÜHMA TUNNID laupäeviti Deer Park Public School'is 12.30—1.30 ja 1.30—2.30 päeval.

INFORMATSIOONIKS HELISTADA: 889-7889 ja 465-7020

FOTOKUNSTI MÜÜGINÄITUS

HARDY KRUG-BUNN

1.—30. septembrini

LEMOS GALERIA, 461 King St. E. Toronto
Tel. 368-6890

Avamine laup., 8. sept. kell 10—2
Avatud esmasp., teisip., kolmap. ja reede 10—5, neljap. 10—8 ja laup. 10—2

MOODSA RÜTMILISE VÕIMLEMISE KLUBI

„RITMIKA"

algab oma 5-ndat hooaega 10. septembril 1984

Rütmilise võimlemise tunnid:
mudilastele (4—6-aastastele)
tütarlastele (7—10-aastastele)
teismelistele
naistele.

Tunnid algajatele, edasijõudnutele ja eliitvõimlejatele!
Tunnid toimuvad 10-es eri rajoonis.

INFORMATSIOONIKS HELISTADA: Anneliy Riga 224-1674
Siina Kasekamp 222-5751

Kalevi Spordiklubi V Etniline

VÕRKPALLITURNIIR

8. ja 9. septembril algusega kell 11 hommikul
JÕEKÄÄRUL

Pääsmed õhtusöögile koos tantsuga $7.—

Ainult tantsule $3.—

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aasta $51.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $65.—, poolaastas $35.— ja veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 70 c. — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD üks toll ühel veerul: kuulutuste küljel $4.75, tekstis $5.—, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

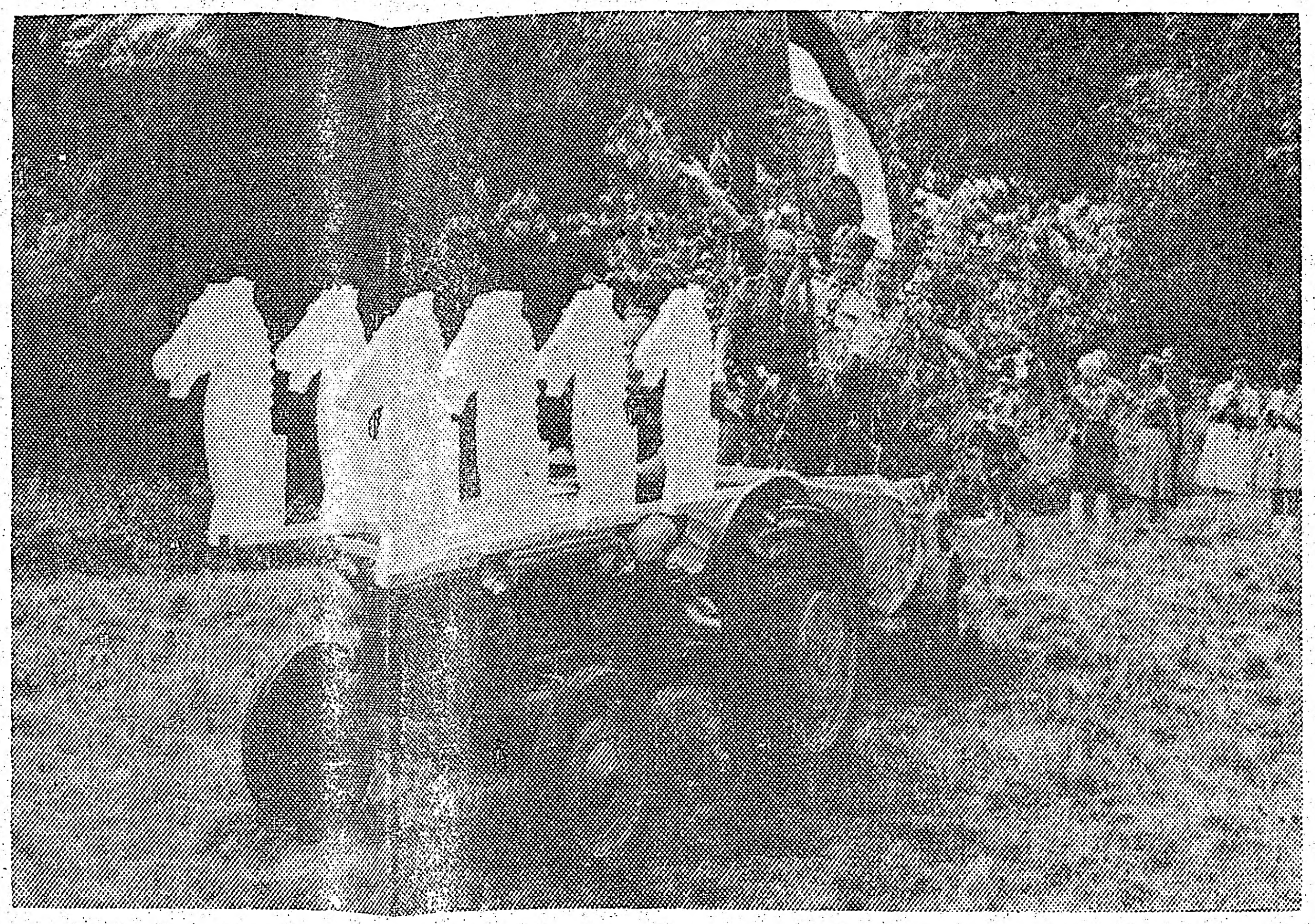

Eesti lipu päev Kotkajärve maailmalaagris. Sini-must-valge jõuab Tartust Otepääle õnnistamiseks 1884. Kotkajärvel traktor hobuste kujutusega täitis hobuste ülesannet. Foto: Ervin Aleve

Kommentaar

Üks neist paljukuuldud lugudest

Leningradist pärinev Samizdat nr. 109 teatab, et Leningradi nooruk Valeri Barinov on hea baptist ja andekas trompetist, kes oli kujundanud rokk-muusikute grupi, mis mängis usklike kokkutulemistel ja õhtuti noorematele tantsuks.

Valeri oli kristlike seas laialt tuntud ja armastatud noormees. Ta koguni komponeeris ooperi Kristuse tulemisest, mis salakesi helilindistati, tekstiga vene ja inglise keeles.

11. oktoobril 1983 ühes allmaa-raudtee-jaamas miilits arreteeris Valeri, kes ambulantsautos edasi viidi Skvortso Stepanovi Psühhiaatrilisse hospidali.

Kedagi ei lubatud teda külastama. Ainukene erand tehti tema naisele Tamaarale, kes nädal hiljem Valerit külastas. Valeri ravijaks oli naisarst I.V. Kunnapu, kes seletas, et Valeri pole tõeliselt haige, kuid tema kristluse ideed on normaalsetest nõukogudelikest arusaamadest niiväga erinevad, et teda on vaja ravida.

Dr. Kunnapu polnud jutlemisel Tamaara vastu sugugi sõbralik, vaid järsk ja terav, nimetades Valerit reeturiks ja parasiidiks. Teised haigla arstid ja muu personal, kellega Tamaaral õnnestus kõneleda, avaldasid arvamust, et Valeri polegi haige ja küllap ta saadetakse vastava komisjoni ette, kes siis määrb, kas mees on hull või ei ole. Sealt sai Tamaara ka teada, et Valerit süstitakse iga päev aminaziniga (Tharazin).

(Thorazin (The Bill Book, Bentam): on antipsühootiline droog, mida kasutatakse muuhulgas psühhootiliste häirete, sügava depressiooni ja valude vastu. Droog põhjustab muuhulgas ulatuslikke psühhootilisi sümptoome, paranoid reaktsioone, väsimust, tuimust, unepuudust. See on kardetav droog, mille doseerimine on väga tähtis.)

KGB kasutab hullumaja selleks, et vältida populaarsete isikute kohtuprotsesse. Kohtuprotsessile kaasub alati mõningane lärm, ka Venemaa umbkotis. See rikub nõukogudeliku elu vaikust ja rahu.

Valeril on õnnestunud lähetada kiri USA presidendile R. Reaganile, milles ta kirjeldab peensusteni enese ja teiste saatust ja nõukogudelikke käsitlusviise.

Kirjale pole vastust saabunud. (The Voice of Martyrs, July 84)

★

Need on paljukuuldud samasisulised Nõukogude Liidu draamad või õigem — tragöödiad. Ainult tegelaste nimed on uued.

H. Riga

ESTO-88 — kus?

Imelik lugu — niipea kui Ülemaailmsed Eesti Päevad on lõppenud ja üle kogu maailma kokku kogunud rahvamassid, oma kodukohtadesse tagasi hakkavad siirduma, kerkib üles lahendamata jäänud küsimus: kus toimuvad järgmised ülemaailmsed eestlaste pidustused? See küsimus tõusis teravalt päevakorrale pärast esimesi Ülemaailmseid Eesti Päevi 1972. aastal Torontos, selle probleemiga satuti sülitsi kokku pärast Baltimores 1976. aastal toimunud peopäevi ja tulevaste suurpidustuste asukoha küsimus jäi lahendamata ka ESTO-80 lõppedes Stokholmis.

Eriti valusaks kujunes järgmistele Ülemaailmsetele Eesti Päevadele asukoha leidmine pärast Stokholmis aset leidnud pidustusi. Esialgu kerkis kandidaadina esile Austraalia, kuid sealt tuli lõpuks eitav vastus. Pärast Austraalia väljalangemist leiti, et ring on täis ning ESTO-84 asukohana tuleb taas kõne alla Kanada. Kuid lahenduse leidmine ei olnud ka siin lihtne ja kerge. Päevade korraldamist oli esialgu valmis oma õlgadele võtma Vancouveri eestlaskond, kuid pärast edasi-tagasi toimunud arutlusi ja nõupidamisi jäädi siiski jälle Toronto juurde, kuna Vancouveris asuvat eesti ühiskonda peeti liiga väikeseks suurt organisatsiooni nõudva ürituse korraldamiseks. Pealegi leiti, et Vancouver ei oma seda tsentraalset asukohta nagu Toronto ning ei ole seetõttu ka rahvuspoliitilisest seisukohast vastuvõetav.

Nüüd oleme jälle nii-ütelda lõhkise küna juures. ESTO-84 lõpufaasis Torontos peeti üks eestlaskonna esindajate koosolek järgmiste pidustuste arutamiseks, kuid ilmselt oli see kokkutulek ette valmistamata ja lõppes tulemusteta. Ojast ülepääsemise purdeks jäi Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu New Yorgis, kes pidi kirja teel hakkama erimaade keskorganisatsioonidega asja arutama ning probleemile lahendust leidma.

Selline asjaajamine tundub vildakana ja ei ole kaugeltki otstarbekohane. Kõige paremaks lahendusviisiks on ikkagi järgmise ESTO asukoha määramine teoksil oleva ESTO lõppfaasis. Vastuse leidmine pakilisele küsimusele on seda lihtsam, et erimaades asuvate keskorganisatsioonide esindajad saavad silma-silma ja suu-suu vastu seista ning oma seisukohti otseselt teatavaks teha. Loomulikult tuleb enne sellise tippkohtumise kokkukutsumist vastavaid eeltöid teha, kontakte luua ning eriettepanekuid vaagida, mis kergendaks lõppotsuse tegemist. Eriti oluline oleks, et erimaade esindajad tuleksid sellisele kohtumisele kindla mandaadiga taskus ning et neil oleks kodust kaasa tuua oma maa eestlaskonna seisukoht või vähemalt soovitus tulevase ESTO asukoha suhtes.

Praeguse menetlusviisi juures, kus ESTO asukoha lahendamine on jäetud Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu hoolde, tekib paratamatult eriseisukohti ja aeganõudva kirjavahetusega kaotame kallist aega. Korraldaval maal jääb seega suurpidustuste organiseerimiseks kavandatud nelja aasta asemel ainult kolm aastat või veelgi vähem aega. Nagu näitavad ESTO-84 asukoha otsimisel tekkinud eriseisukohad, võivad sellised hilised pidustustele kodu otsimised kutsuda isegi esile pahandusi ja arusaamatusi erimaade ja erilinnade eestlaskondade vahel.

Senised erakordselt õnnestunud ja suuri eestlaste masse haaravad ülemaailmsed kokkutulekud näitavad, et need pidustused on ütlemata suure tähtsusega eestluse alalhoidmisel ja virgutamisel, kuid samal ajal ka meie rahvusgrupi kultuuri ja poliitiliste aspiratsioonide tutvustamisel pidustuste asukohamaale ja teistele rahvusgruppidele. Seda silmas pidades tuleks järgmiste päevade asukohta ühest käest teise paigutades põhjalikult kaaluda ja lõpuks ühistest huvidest lähtudes vajalik otsus teha. Kahjuks peame konstateerima, et pidustuste kiires tempos ei ole kunagi võimalik olnud selliseid põhilisi küsimusi kaaluda, mis paneksid Ülemaailmsetele Eesti Päevadele ka idoloogilise aluse. Kuid ka see küsimus vajaks lahendamist ja selleks tuleks leida ja varuda aega.

Ülemaailmsete Eesti Päevade korraldamisel on pidustustele asukoha leidmisel seni prevaleerinud kaks seisukohta: esiteks — pidustused peavad toimuma suurlinnades ja suuremates eestlaste keskustes, mis annab võimalusi eestlaste massiliseks kokkutõmbamiseks korraldatavatele suurüritustele väärikuse andmiseks, meie kultuuri igakülgseks tutvustamiseks ja vabadusnõude ürituste organiseerimiseks ja teiseks — pidustused võiksid aset leida ka väiksemates linnades ja kaugemates keskustes, millega me annaksime ergutust ja uut elujõudu nendesse maadesse ja linnadesse, kus eestluse veri on muutunud vedelaks ning ei pulbitse enam endise hooga.

Millist nendest seisukohtadest eelistada?

Siin tuleks leida kindel ühine vastus. Ja selle vastuse peaks andma ESTO ajal korraldatav erimaade eestlaskondades esindajate „rahvusvaheline" koosolek-nõupidamine. Sellel koosolekul tuleks lahendada ja vastus leida ka sellele küsimusele — mis juhtub siis, kui väiksemas keskuses või kaugemas maas korraldatud pidustused tagasihoidlikult välja kukuvad ja kõigil mandritel elavaid eestlasi suurel arvul kokku ei tõmba? Kas see toob paratamatult kaasa Ülemaailmsete Eesti Päevade kängumise ja nende samm-sammulise väljasuremise? Kas sellised tagasihoidlikud päevad ei anna tagasilööki ka nooremate generatsioonide eestluse juurde tõmbamiseks?

Nagu näeme on vastamata jäänud küsimusi palju. Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu seisab kahtlemata suure ülesande ees vastuste leidmisel. Mineviku kogemustest õpetust võttes tuleks aga tulevikus ESTO pidustuste ajal kindlasti aega varuda vajalike põhiliste otsuste tegemiseks ja järgmistele pidustustele asukoha määramiseks, parajal momendil kahe silma vahele jäetud lünka on hiljem raske täita.

K. A.

Moskva kurjakuulutav dokument

Ebameeldivused, mida tuleb kodustel lähemal ajal taluda

1. augusti PRAVDA ja RAHVA HÄÄL toovad esiküljel ära teate, et NLKP Keskkomitee võttis vastu otsuse „Eesti NSV juhtiva kaadri osavõtust töötajate hulgas tehtavast poliitilisest kasvatustööst". Ajalehed toovad ära ka lühikokkuvõtte sellest otsusest. Otsus ise on loomulikult mahukam ja salajane. Selle täielikku teksti saavad lugeda vähesed, parteiringidest see välja ulatuda ei tohi.

Endise Eesti NSV juhtiva kaadri liikmena pean oma kohuseks seda otsust, õigemini küll meieni ulatunud otsuse väljavõtteid, vaba maailma eestlastele kommenteerida.

Kõigepealt, mida tähendab mõiste — NLKP Keskkomitee otsus? Eellugu võiks olla selline; NLKP Keskkomitee on tähele pannud, et üks „töölõik" nende „suures majapidamises" on totaalselt logisema hakanud. Valitakse siis välja patuoinas, antud juhul „Eesti NSV juhtiv kaader", seatakse kokku komisjon, kes saadetakse patuoina juurde seda „töölõiku" kontrollima. Komisjon töötab paar-kolm kuud ning kannab oma põhiseisukohad kohapeal, antud juhul EKP Keskkomitee sekretariaadile, ette. Selline ettekanne peab kohapealsele juhtkonnale andma võimaluse oma eriarvamusi Moskva ees „kaitsta". Viimane sõna peab ikka ja jälle olema jutumärkides, sest pole veel kuulda olnud Vaino ja kompanii soovist ülijuhtidega vägikaigast vedada. Komisjon teeb edasi ettekande NLKP vastavas, antud juhul NLKP ideoloogiaosakonnas, kuhu jätab ka kõik kontrollimisel kogutud materjalid. Selles osakonnas töötatakse materjalid uuesti läbi ja valmistatakse ette otsuse projekt, mis antud teema puhul peab saama NLKP ideoloogiasekretäri õnnistuse ning läheb siis poliitbüroosse läbiarutamiseks. Poliitbüroo heakskiit toob siis kaasa dokumendi vormistamise kui NLKP Keskkomitee otsuse. Protseduuri eelnev keerukus peab juba näitama, et selliseid otsuseid mitte igapäev vastu ei võeta ja need saavad olla suunatud vaid sinna, kus „king kõige rohkem pigistab". Seega tähendab see otsus kindlasti seda, et „juhtiva kaadri osavõtt töötajate hulgas tehtavast poliitilisest kasvatustööst" on kogu suure riigi ulatuses olnud selline, mis neidsamu „töötajaid" pole teps mitte toonud partei ja valitsuse rüppe. Igal juhul kinnitab see otsus üldrahvaliku opositsiooni olemasolu ja on iseenesest poliitiline ähvardusakt.

Mis saab otsusega edasi?

Väljavõtteid otsusest, seega otsuse vastuvõtmise akt tehakse keskajakirjanduse kaudu teatavaks. See akt peab ettevaatusele manitsema kõiki „suure riigi" „juhtiva kaadri" hulka kuuluvaid inimesi. See on hoiatus — teete halba tööd, seltsimehed.

Jatkuvalt hakkab tööle kuratlik masinavärk — NLKP otsus tuleb läbi arutada kõikides parteialgorganisatsioonides üle terve Nõukogude Liidu!

Mida tähendab — läbi arutada?

Protseduur on järgmine: otsusest tehakse kindel arv nummerdatud koopiaid, mis varustatud pealdisega „täiesti salajane" ning parteialgorganisatsioonide sekretärid saavad neid koopiaid oma kätte parteikoosolekul ettelugemiseks partei rajoonikomiteedest allkirja vastu. Oma käest parteiallorganisatsiooni seda dokumenti ära anda ei tohi ja koosoleku lõppedes tuleb see rajoonikomiteesse tagasi viia, kus üleandmise fakt fikseeritakse jällegi allkirjaga.

Koosolek kuulab otsuse ettelugemise ära, „arutab" selle läbi ja võtab vastu „omapoolse" otsuse, kus sees kohustuslikud punktid:

— kiita igakülgselt heaks NLKP KK otsus

— ning punktid, mis võetakse iseendale täitmiseks otsusest lähtudes. Ära määratakse vastutajad ja tähtpäevad ning parteiallorganisatsiooni sekretär on kohustatud tulevikus 1—2 korda aastas koosolekule ette kandma, mis tolle otsuse täitmiseks ette võetud. Sama tihedusega tuleb tal ka ülespoole kirjalikult aru anda ja seda seni, kuni otsus „päevakorrast" maha on võetud, et nelja-viie aasta jooksul vähemalt.

Ja eestlastele pole see nõiajaht sellega veel lõppenud.

Miks?

Kuna Eesti NSV oli valitud patuoinaks ja otsuses esines selle „liiduvabariigi" nimetus, siis järgneb nüüd peagi EKP KK samalaadne otsus, mis uuesti tuleb kõigis parteiallorganisatsioonides läbi arutada„ uued otsused vastu võtta ja täitmise abinõude plaanid koostada. Ja ikka „täiesti salajase" märgi all.

Kirjutan seda, isegi lihtsustan skeemi ja ikka on mul piinlik. Kardan, et teie — ausad inimesed — seda ei usu. Tahate küsida — ega see pole lõik mingist absurdsest novellist? Või paremal juhul — milles on selle masinavärgi paberliku töö mõte?

Täna valitsevad Nõukogude riiki külmad küünikud, kes juba ammu ei usu oma sõnu. Nad on aga nii targad, et teavad: meie võim püsib terroril. Sellised otsused on üks osa terrorist. Kaksteist miljonit parteiliiget saavad käsu ja oma naha säästmiseks hakkavad seda käsku nii hästi-halvasti kui nemad oskavad, ellu viima. Ülejäänud ühiskond teab vaid otsuse olemasolust ja peab silmas pidama, et kuidagi siin rataste vahele ei jääks. Ikka selle nimel, et süüa, juua, hingata.

Selle artikli kirjutamise päeval, kuulsin senise Eesti NSV kohtuministri otsusest valida vabadus. Minu esimene reaktsioon: Valdu Randpere ja NLKP KK otsus on vahetult seotud. Veel üks inimene hakkas doktriinile vastu. See on dramaatiline vastuhakk, see on hädakarje!

Kindlasti ei usu NLKP juhidki, et mingi „poliitiline kasvatustöö" suudab riigis rohkendada end täielikult kompromiteerinud ideesse uskujate arvu. Nõukogude riigi ideoloogia rajaneb reaalse tegelikkuse eitamise printsiibil. Ja teostavad ennast, nagu eespool ütlesin, läbi terrori, läbi vägivalla. Vaatame nüüd otsuse avaldatud osade põhjal, milline vägivald meie rahvast lähematel aastatel ootab.

(Muide, pean tegema veel ühe vahemärkuse: asjad „töötajate hulgas tehtava poliitilise kasvatustööga" peavad NSV Liidus olema äärmiselt halvasti. Seda tõestab otsuse avaldatud osade proportsioon. Tavaliselt antakse need pool -poolega: esimene pool — mis seni hästi tehtud ja teine pool sellest, mis halvasti ja kuidas seda parandada. Sedapuhku on „headele asjadele" vaid neljandik pühendatud.)

Nüüd siis otsuse väljavõtteid koos minu kommentaaridega:

— . . . juhid ei käsita ideoloogiatööst osavõttu kui oma otsest kohustust . . .

(See süüdistus toob kaasa kohakaotuse mitmetele okupeeritud Eesti juhtidele, kes kas rahvuskommunistliku või muu kallaku tõttu on impeeriumi juhtidele pinnuks silmas.)

— . . . ei suhtuta vajaliku nõudlikkusega kommunistidesse, kes juhivad kultuuriasutusi ja loomingulisi liite ega pärita neilt aru kirjanduse- ja kunstiteoste ideelise ja kunstilise taseme suhtes . . .

(Jällegi kohakaotused, tugevnev tsensuur. Rahvuskultuurile langeb lähematel aastatel raske surve.)

— . . . sõnavõttudes jääb sageli vajaka konkreetsusest, veenvusest ja poliitilisest vahendusest . . .

(Ikka kohakaotused, seda puhku neile, kes julgust leidnud valitseva tegelikkuse suhtes rahulolematust avaldada.)

— . . . juhid ei suhtu suure vastutustundega riikliku plaanide ja kohustuste täitmisse . . .

(Absurd, sest plaanimajandus, mis ei tööta ongi ju sotsialism tegelikkuses, kuid see absurd annab võimaluse ebamugavatest ja majandusreforme taotlevatest juhtidest lahti saada.)

— . . . Tuleb kujukalt näidata, et eesti rahva ajalooline saatus on lahutamatult seotud Nõukogude riigi arenemise ja tugevnemisega . . . (Selgemast selgem vihje keelamaks eos igasuguse arutluse rahvaste enesemääramisõiguse üle.)

— . . . anda vääriline vastulöök demagoogidele ja irisejatele . . .

(Ei tohi olla mingit oma peaga mõtlemist, ei mingit süsteemi kriitikat.)

— . . . hoolitseda noorsoo ideelise, tööalase ja kõlbelise karastamise eest, tema sõjalis-patriootliku kasvatamise eest . . .

(Meie lastest ei tohi kasvada eestlased. Neist peavad saama kuulekad relvakandjad-robotid.)

— . . . suurendada parteilist mõju teadus- ja kunstiharitlaskonnale . . .

(Suukorv pähe. Vastuvõetav on vaid valitsevale ideoloogiale kasulik looming.)

— . . . parandama töötajate kasvatamist nõukoguliku patriotismi ja sotsialistliku internatsionalismi vaimus . . .

(Selge venestamise süvendamise korraldus.)

— . . . Kaadripoliitikas tuleb kõrvalekaldumatult ellu viia partei seisukohata usalduse ja nõudlikkuse ühitamise suhtes . . .

(Ülendust neile, kellest pole karta kriitikat ega teisitimõtlemist.)

— . . . laiendada oskustööliste kaadri ettevalmistamist põhielanike hulgast . . .

(Otsene kallaletung haridussüsteemile, mis seni „toodab" liialt palju haritud, siis ka mõtlevaid inimesi. Nõukogude süsteem vajab eestlast tumma töölisena.)

— . . . tugevdada paljurahvuslisi kollektiivne . . .

(Veel on Eestis elavatest muulastest vähe!)

— . . . hoogustada võitlust huligaansuse ja joomarluse, sotsialistlku omandi riisumise, ahnitsemise ja muude õigusrikkumistega . . .

(Pealtnäha ju õige, kuid loetud pahed tulenevad ikkagi süsteemist enesest. Pole aga tähtsusetu juhtida tähelepanu sellele, et muud „õigusrikkumised" on punkt, mille taha varjatakse üleskutse kohtulikuks arveteõiendamiseks teisitimõtlejatega.)

Need on kommentaarid sellele kurjakuulutavale dokumendile, mis ainult ositi meile kättesaadav, kuulutavad siis ebameeldivusi, milliseid tuleb kodustel lähemal ajal taluda.

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

8. ja 9. septembril
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

15. ja 16. sept.
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

Eestlased adventkirikute konverentsil

Juunikuu viimasel nädalalõpul peeti Oshawas hiigeltelgis Ontario adventkirikute konverents. Adventliikumine on ülemaailmne ja viimaste aastate jooksul on kasvanud üle 3-miljoniliseks pereks. Olles tugeva protestantliku tagapõhjaga oma kuulutuses, nõuab kogudus Piibli õpetuste rakendamist oma igapäevases elus ja käitumises. Alkoholi ja tubaka tarvitamine on keelatud, üldiselt propageeritakse tervishoidlikku ja lihtsat eluviisi.

Jumalateenistuse päevana pühitsetakse neljanda käsu alusel nädala seitsmendat ehk laupäeva pühapäeva asemel, õpetades, et Kristuse ülestõusmise päev, mis on maksma pandud kiriku poolt, ei tühista hingamispäeva tähtsust ja kestvust kristliku uue seaduse ehk lepingu raamis, kus hingamispäeva nimetatakse Issanda päevaks.

Koguduse liikmeks astumine sünnib ristimise ja isikliku usutunnistuse kaudu Kristusesse kui Lunastajasse.

Eestlased olid esindatud rahvuste paraadil lipu ja rahvarõivastega. Toronto Eesti Adventkoguduse jumalateenistused toimuvad igal laupäeval 804 Broadview Ave. kirikus.

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

Moskva . . .

(Algus lk. 2)

Mida võime meie?

Kõigepealt olla kursis kodus toimuvaga ja karjuda, ÜLEKOHTU VASTU KARJUDA. Oleme see osa eesti rahvast, kellelt kodused toetust ootavad. Toetama me peame, sest seal ei võidelda elu eest —vaid surmaga.

ME OLEME

On metsavendlus
see on see kui rakendad puud
isamaa teenistusse

on metsasõsarus
see on see kui lähed metsa
täis korviga ja tuled tühjaga tagasi

ja puud metsas
seisavad ja teenivad isamaad
seisavad ja teenivad

isegi tema matustel

Ja tema võidupäeval
kui ta on surnust
üles tõusnud
ja õed on needsamased
nad lähevad tühja korviga metsa
ja tulevad täiega tagasi;
palun, kas tohin pakkuda sulle vend
mustikaid-maasikaid

Me oleme mets
me oleme õed-vennad

(ILONA LAAMAN)

Aarne Vahtra

Arvi ja Allan Ora Connecticutist, USA'st lahkuvad Jõekääru Eesti Laste Suvekodust, kaasa viies oma varustuse.

Foto: J. Säägi

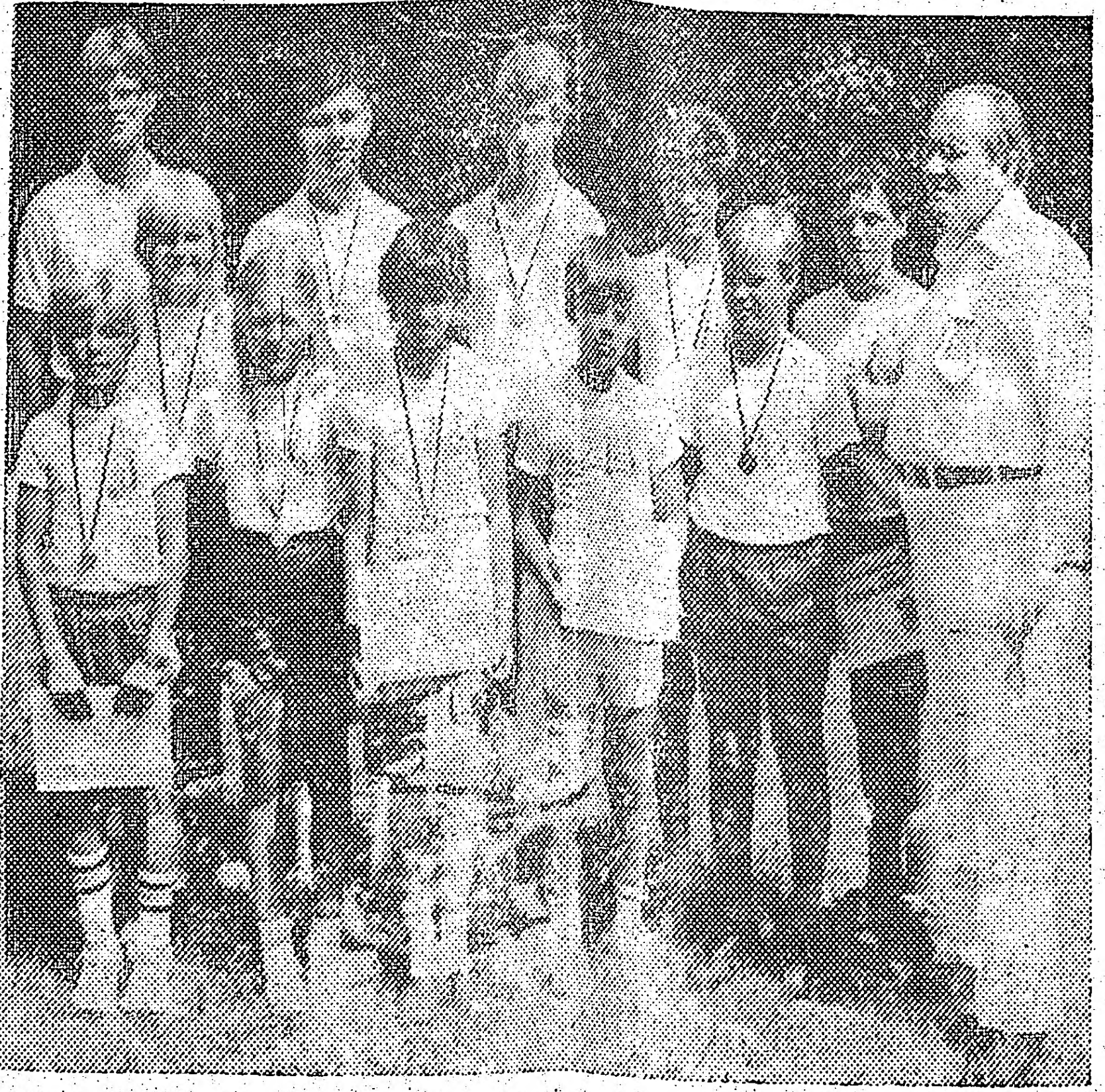

Jõekääru lastesuvekodu 1984. a. paremad laskurid. Pildil need, kes suvekodu sulgemise päeval veel kohal olid. Vasakul taga kasvataja Peeter Pirn, paremal laskeala õpetaja ja juhataja Endel Ruberg.

Foto: J. Säägi

Eesti raamat — Esto sündmuste osana

Mida nägime raamatunäitusel ja mis huvitas külastajaid

ESTO-84 ajal College Park'is toimunud raamatunäitus, mis hõlmas ka eksliibriste ja vanade maakaartide näituse, võlus külastajaid nii väljapanekutega kui ka kunstilise kujundusega. Kuna kõrvalruumides asus ka näitusi, oli raamatute ja muude huviobjektide vaatlejaid alati rohkesti.

Maitsekalt korraldatud raamatunäitus, mille koordinaatoriks oli Aino Müllerbeck, tõi ühe osa meie viimase aasta kümne vaimuloomingust vaatajaskonna ette imetlustäratavana, ergutades osavõtjaid raamatutega tutvumisele ja nende omandamisele. Olenedes ruumi avarusest olid väljapanekud asetatud üksteisest parajasse kaugusesse, mis võimaldas iga raamatu kõrvale lisada kaarti autori nime, raamatu pealkirja, sisu lühikokkuvõtte ja ilmumisaastaga. Selline esitusviis aitas külastajail tutvuda trükistega vajalikus ulatuses.

Näitusega kaasuv raamatukataloog — mitte näitusekataloog — mille koostajaiks olid peamiselt meie noorema generatsiooni raamatukogunduse eriteadlased, esindab eesti raamatut a. 1970—1984. Seega võõrsil ilmunud kirjavara.

Kataloogis mõeldakse eesti raamatuina trükiseid, mis kirjutatud eesti keeles, mille autoreiks on eestlased ja mis käsitlevad eestialalist ainestikku. Vajalikud andmed ilmunud raamatute kohta saadi raali abil.

Eelnimetatud ajavahemikul on saada olevail andmeil ilmunud 858 raamatut, millest näitusel esitati umbes 250. Väljapanekute valik ei toimunud autorite või teoste paremuse, vaid autorite-vahelise tasakaalustamise alusel. Selektsiooni lähtepunktideks olid: teose uudsus, ainevald, et iga autor oleks võimaluse korral esitatud vähemalt ühe tööga ja et kõik kättesaadavad lasteraamatud, ka need, mis tõlgitud võõrkeeltesse, oleksid laual. Ühtlasi, et kõik eesti- ja baltiainelised raamatud oleksid nähtaval, et võimaldada nende tutvustamist ka mitte-eestlasile.

A. 1970—1984 ilmunud eestikeelsete trükiste hulgas on: laste- ja noorsooraamatuid — 43, proosateoseid — 97, luuletuskogusid — 72 ja teatmeteoseid — 504. Kataloogi on lisatud ka monograafiaid, broshüüre, maakaarte ja perioodilisi väljaandeid.

Näituselaudadele, mille ümber külastajad liikusid aukartlikus vaikuses, oli paigutatud nii ilukirjanduslikke teoseid kui ka muid eestialalisi aineid käsitlevaid krjandustooted. Rühmituste alusena kasutati teoste ainevalda. Loetlen siinjuures vaid mõningaid meelejäänumaid: P. F. Saagpaku „Eesti-inglise sõnaraamat", mille teine täiendatud trükk on ilmumisel, A. Võõbus'e „Studies in History of Estonian People", B. Kangro „Arbujad", A. Mägi „Karvikute kroonika", A. Viirlaid'i „Ristideta hauad", F. Oinase „Kalevipoeg kütkeis", L. Goble „Kalevide", K. Ristikivi „Klaassilmadega Kristus", E. Toona „Sipelgas sinise kausi all", G. Helbemäe „Üleliigne inimene", H. Nõu „Pea suu", I. Ivaski „Verandaraamat", K. Lepiku „Kogutud luuletused", J. Nõgese „Naer on terviseks", A. Straumanis'e „Baltic Drama" — teaduslik käsiraamat ja bibliograafia eesti, läti ja leedu näitekirjandusest, W. Oser'i ja T. Salasoo „Eesti keel algajatele" ja V. Tauli „Eesti grammatika".

Raamatud lebasid laudadel omavahelises suures sõpruses, nagu oleks neilegi meeldinud tasakaalustamise idee. Nende kaante vahelt aga hõõgus mingit sõnatut kutsumust, mis ahvatles külastajaid müügilaua lähedusse.

Vastupidiselt näituselaadade vaikusele, valitses müügilaua ääres rahutus ja ärevus. Publiku küsimustele ei leitud alati vastuseid ja müügilaual ei olnud sageli seda, mida sooviti. Tuli juhatada mujale.

Müügilaud ei olnudki mõeldud kõikehaaravana, vaid ainult neile autoreile ja kirjastusile, kes olid selleks avaldanud soovi. Laualt kadusid imekiiresti S. Ekbaum'i „Inimene Ingel" ja W. Oser'i ja T. Salasoo „Eesti keel algajatele". Viimast ühes kasettidega on jälle võimalik saada Torontos Eesti Abistamiskomitee äris. Ootamatult suur nõudmine esines ka muusika osas.

Korraldajad tegid siiski oma parima ja neljakümne kuuest müügil olnud erineva tiitliga objektist realiseeriti 340, kaasa arvatud videolindid ja heliplaadid. Helilintidelgi oleks olnud ostjaid küllaldaselt, kuid neid polnud müügil üldse.

Raamatuid, heliplaate ja videolinte omandati järgmises ulatuses: videolinti „Estonians for the Record" — 57, vastselt ilmunud raamatukataloogi — 50, Ed. Tubina heliplaati, mille järgi nõudmine oli suur, kuid mida polnud kogu aeg saada — 32, V. Kimberg-Kotkase „Karjane läks karjaga" — 15, E. Eerme „Eesti eksliibriste kogu välismaal" — 12, A. Küngi „A Dream for Freedom" — 11, „1944. aasta" — 9, R. Kreemi „Vandega seotud" — 8. Neile järgnesid: B. Alveri „Uued luuletused", S. Ekbaum'i „Õhumargi all" ja U. Karuks'i „Kodakondur".

Tunti huvi ka raamatute vastu, millest korraldajail endilgi polnud aimu. Otsiti „Saaremaa raamatut" ja A. Lindgren'i lasteraamatut H. Nõu tõlkes. Näis, et huvi eesti raamatu ja muusika vastu oli suurem kui oodati. Isegi Hiiumaa kaarti, mis ilmus näitusele alles lõpupoole, osteti 7.

Väikesele lisalauale oli paigutatud varem ilmunud raamatuid, millest jäid meelde: Fr. Kreutzwaldi „Eesti rahva ennemuistsed jutud", vabariigiaegse „Päevalehe" lisa noortele „Laste Sõber" ja „Lingiaad".

Suurimat huvi tunti siiski lasteraamatute ja eesti keele õpperaamatute vastu.

Raamatunäituse alanäitustena toimus samas ruumis ka eksliibriste ja vanade maakaartide näitus. Esimese neist kujundas nooremate jõudude kaasabil kauaaegne eksliibriste koguja E. Eerme. Ta kolmekümne tuhandelisest kogust oli esitatud umbes 250. Näitus oli pühendatud J. Naha, E. Kõksi ja A. Vilmsi mälestuseks. Huvi eksliibriste vastu oli suur, sest mitmed nägid sellist haruldast väljapanekut esimest korda. Paljud külastajad soovisid isiklikult tutvuda E. Eermega, et saada andmeid eksliibriste ja nende loojate kohta.

Uudse ja omapärase vanade maakaartide näituse korraldajaiks olid Lea Kõiv-Amolins ja R. Amolins. Näituse teemaks oli — „Kartograafia ja Livonia". Livoniaga vanadel kaartidel märgitakse Eestit ja Lätit. Kaardid olid nii nende endi kui ka teiste kohalike eestlaste isiklikest kogudest. Kõige vanem neist pärines 16. sajandist, kõige uuem — 18. sajandi lõpust. Nende kõrvale asetatud gravüürid eesti linnadest ja rahvarõivaist ulatusid 300. a. tagasi. Kuigi kaartide mõõtmed olid ebaõiged ja mõnedki linnad ning kohad puudusid — ühel kaardil Pärnu jõgi suubus Viljandi järve — meeldisid need rahvale, sest veekogudel ujusid pardid ja linnatänavail kõndisid inimesed. Tänapäeva maakaartidel me neid ei kohta.

Ei saa mainimata jätta ka seda, et raamatunäituse müügilaud kujunes tahtmatult üldiseks informatsiooni-bürooks, kust küsiti kõike võimalikku, peamiselt aga ESTO-ga seoses olevaid üritusi. Sooviti teada, kas ESTO Visiooni avamuusika tehakse helilindina rahvale kättesaadavaks. Miks ei olevat „peakorteri" Royal York'i seinale pandud välja plaani üle linna laiali paisatud näitustest ja nende läheduses asuvaist söögikohtadest? Kus näidatakse filmi Jeesusest? jne. Viimane jäigi vist paljudele nägemata.

Raamatunäituse suurimaks ja ühtlasi jäädavamaks saavutiseks on siiski raamatukataloog, mida Rootsist külla sõitnud eesti arhivaarid innuga omandasid. Kataloogi on veel võimalik saada Aksella Lokkilt — tel. 486-5638.

Aastase suure töö, hoole ja armastusega ette valmistatud raamatunäitus, millest käis läbi umbes viistuhat inimest, õnnestus kõigiti. Kunstilised kujundajad — Piret Sarapuu ja L. Soots — saavutasid soovitud eesmärgi, mida aitas omalt poolt suurendada ruumide avarus ja hea valgustus.

Nii näituse koordinaatori Aino Müllerbeck'i kui ka eksliibriste näituse korraldaja Eemil Eerme ühiseks arvamuseks oli — Noored tegid ja vanad aitasid kaasa!

Ellen Martens

MIS ON TEIE MAJA VÄÄRTUS?
Torontos ja ümbruskonnas helistage
HEINO PÄRNSALU
Real Estate Broker
Tel. 469-5118
LINDEN
REAL ESTATE LTD., Realtor
8 Boston Ave., Toronto,
Ont. M4M 2T9

„VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

RATAS OPTICAL
219 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONTARIO M4K 1N2
465-6251
Täidame täpselt igat liiki prilli-retsepte, näit. „cataract" tüüpi. Suur valik lasteraame, spordi kaitseprille ja parimas kvaliteedis päikeseprille.
Raamid peamiselt Euroopast, alates $12.— kuni $200.—
Hinnaalandus kaasmaalastele 10%
Täidame ka kodumaiseid retsepte ja soovikorral saadame ära.

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
Uus aadress: ARCADE BUILDING — Tel. 368-5011
Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän. Yonge'st idapool ja 1 tän. Queen'ist lõunapool) Postiaadress: 137 Yonge St., „Shopping Mall", Toronto M5C 2A5
Rikkalikus valikus imporditud lõngu igaks otstarbeks. Haapsalu rätiku lõng. Linaseid materjale. Kanvaa ja palju muud. SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA. Tasuta õpetamine ja nõuanne. Külastage meid. Soodsad hinnad.
Avatud: esmasp.—reedeni 9.30—6, laup. 9.30—4.

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE
TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

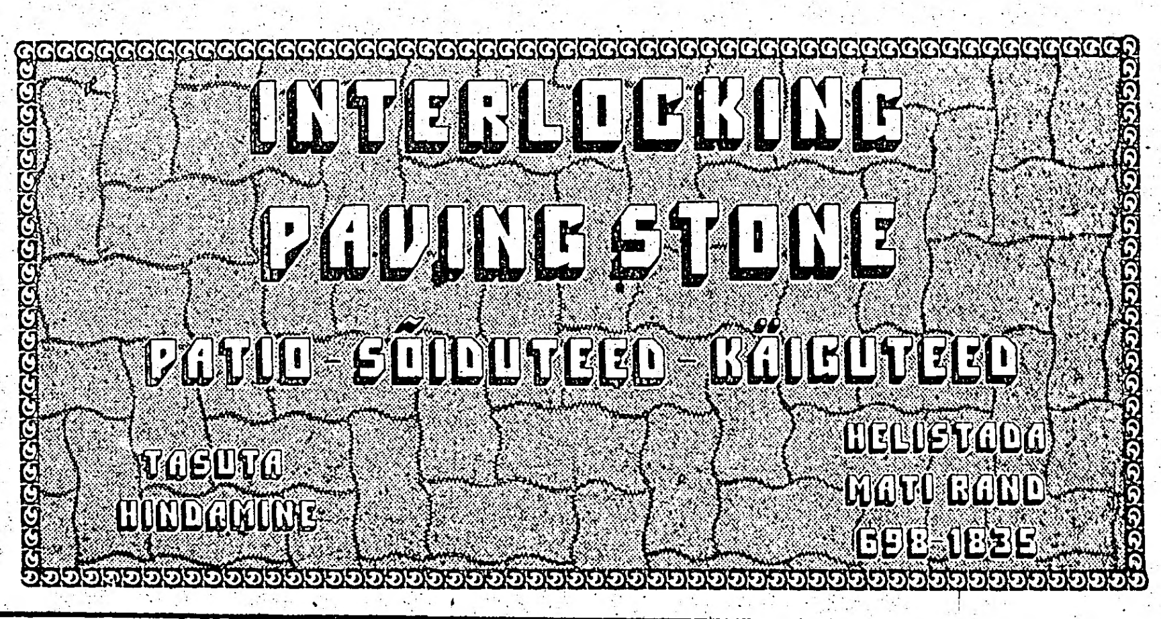

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$51.—	$65.—
Poolaastas	$28.—	$35.—
Veerandaastas	$15.—	$18.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

			Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
aastas	$56.—	+	$42.—	I	$47.—
poolaastas	$30.—	+	$21.—	I	$24.—
veerandaastas	$16.—	+	$10.50	I	$12.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:

LENNUPOSTIGA aastas $129.—, poolaastas $67.— ja veerandaastas $35.

Aadressi muudatus 70 centi. Üksiknumbri hind 70 centi

USA aadressidele „ZIP CODE"

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja

Pangatshekk või rahakaart kirjutada
Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates .... 19.......... Tellimise katteks lisan $........... sulnjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ....

Aadress ....

....

....

....

ARMAST ABIKAASAT, ISA, VANAISA, VENDA JA ÄIA

Julius Ohsolin'i

sündinud 27. juunil 1912 Viljandis
surnud 30. augustil 1984 Torontos

mälestavad sügavas leinas

abikaasa IRMA
MÄRT, MALLE ja TIIA
õde ELFRIEDE Eestis

Kirstupanek 5. septembril 1984 kell 7.30 õ. Peetri kirikus
Ärasaatmine 6. septembril kell 10 homm. Peetri kirikust

MEIE KAUAAEGSET KALLIST SÕPRA

JULIUS OHSOLIN'i

leinavad

KIIRA ja KARL

ARMAST ABIKAASAT JA ISA

GEORG UMB'i

sündinud 21. septembril 1923 Hiiumaal
surnud 31. augustil 1984 Kingstonis

mälestavad sügavas leinas

abikaasa ASTA
poeg KARL
kasupoeg ANTS perekonnaga

Puhka rahus —
mälestused Sinust jäävad püsima!

PUHKA RAHUS ARMAS

WERNER YLLO

Surnud Wilmingtonis, USA

Mälestavad kurbuses Montreali sõbrad

ILSE ja LEO PIROSOK
MILLI ja EVALD PUHMAS
IDA KANNELMÄE
AINO ja EDGAR REITEL
VALLY ja FELIX SWIERCZ
perekondadega

PUHKA RAHUS KALLIS SÕBER

HEINO VELLNER

Leinavad

HARRY ja LEHTI HANIMÄGI
ERVIN ja AINA KIVI
HILLAR LIPSON
HANS RAAG perekonnaga
ROBERT ja VELLY RAAG
ELMAR ja ILMI SAMARÜÜTEL
HARRY SIMM

PIKA RASKE HAIGUSE JÄRELE LAHKUS MINU
ARMAS ABIKAASA

TIINA TAMM

sündinud 2. veebruaril 1901 Saaremaal
surnud 2. septembril 1984 Torontos

Mälestab leinas

abikaasa ALEKSANDER

Puhka rahus!

PUHKA RAHUS PÄRAST PIKKA JA KANNATUSRIKAST VÕITLUST

HELI KENNEDY

neiuna KOPPEL
sündinud 4. septembril 1951 Torontos
surnud 31. augustil 1984 Torontos

Suures kurbuses

abikaasa BRUCE
ISA ja EMA
õde LIIVI abikaasaga Torontos
tädid LINDA ja LAINE perekondadega Eestis
ANATOL Kalifornias

ARMAST EMAKEST

MARIA VÄÄRSI't

sündinud 8. jaanuaril 1892 Tartumaal
surnud 26. augustil 1984 Tartus

mälestavad sügavas leinas

TÜTAR perega Eestis
POEG perega Torontos

ARMAST ABIKAASAT, ISA JA VANAISA

JOHANNES LUUD'A

sündinud 9. oktoobril 1900 Saaremaal, Mustjalas
surnud 1. septembril 1984 Torontos

mälestavad sügavas leinas

abikaasa EMILIE
poeg REIN abikaasaga
pojalapsed MARTIN ja LEIKI
RIIDO ja REELI MERISTU
NADEZDA KOOP

Õndsad on need
kes Issandas surevad!

KAUAAEGSET SIIRAST SÕPRA

JOHANNES LUUD'a

mälestavad sügavas leinas

MADIS TOOSE perekonnaga
HARRI TRAAGEL perekonnaga
TOOMAS TRAUTVAG

Lahkus seltsiliige

GEORG UMB

Mälestab

Hiidlaste Selts

Armast

JOHANNES LUUD'a

mälestab

VALVE ROSIN

Armast

TIINA TAMM'e

mälestavad

MARIE ja MEINHARD KUBJA
ELLEN ZERBE perekonnaga

Armast

TIINA TAMM'e

mälestavad kurbuses

JUTA KIRST abikaasaga
VASSILI LEPPMETS abikaasaga
HELGI OTS lastega

Avaldame sügavat kaastunnet AINOLE perekonnaga armsa ema

HULDA LANG'i

kaotuse puhul

Kaasleinas

ÕIE ja EINO KURIS
ELSA ja BRUNO LINDRE
LIISI ja VALTER PIIGLI
LEO PUURITS
ENDEL RUBERG
ENE ja EKBERG RUNGE

Endist esimeest
lauluvend

HEINO VELLNER'it

mälestab kurbuses

**TORONTO EESTI
MEESKOOR**

Oma liiget

ltn.

JULIUS OHSOLIN'i

sündinud 27. juunil 1912
surnud 30. augustil 1984

mälestab leinas

**EESTI OHVITSERIDE-
KOGU KANADAS**

Siiras ja südamlik tänu kõigile, kes meie unustamata armsa poja, venna ja onu

ALI-URMAS LEPISMAA

surma puhul meile kaasa tundsid, tema leinatalitusest ja viimsele teekonnale saatmisest osa võtsid, rohkete lilledega matusetalitust kaunistasid ja kuulutustes oma leina väljendasid.

Ülim ja suurim tänu ülempreester Emanuel Lepikule, kes leinateenistusel ja ärasaatmisel teenis ja oma südamlikkude ja lohutavate sõnadega meie sügavat valu leevendas.

Suurim tänu T. E. Ap. Õigeusu koguduse laulukoorile, koorijuhi Guri Raagile ja organist dr. Roman Toile, kes leinateenistusel ja ärasaatmisel muusikas ja laulus meile unustamata elamuse jätsid.

Siiras ja südamlik tänu „Eesti Kodust" õp. Elmar Pähnale ja Leida Maldrele, T. E. Ap. Õigeusu kogudusest Augustin Wällikule ja Alo Taelale südamlikkude ja lohutavate järelhüüete eest.

Vanemad ja õde perekonnaga

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

●

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

**ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOMES LTD.**

T. L. MORRISON — Funeral Director

**467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408**

VÄGA LUGUPEETUD KUNSTNIK

JOANN SAARNIIT'u

mälestavad kurbuses Vancouveris

JAKOB ja SIINA KEMBI perekonnaga

Mälestame head sõbralikku naabrit

HEINO VELLNER'it

Sügav kaastunne abikaasa ELSALE

AINO ja ALEKS REINMÄE

Mälestame armast koolivenda ja sõpra Olustverest

HEINO VELLNER'it

Mälestavad

MARTIN TAMM perekonnaga
HUGO KÖHLER

Nüüd seisame siin teede harul
ja lahkumise tund on käes!

Mälestame kurbuses armast

HEINO VELLNER'it

ja siiram kaastunne abikaasa ELSALE

SALME PARISH
MAIMO USIN

Lahkus meie armas kolleeg

HEINO VELLNER

Mälestavad leinas

RIINA REINIK
TIINA ja UDO LEPPIK
OUDI ja HARRI LILLIOJA
HELMI ja AUGUST TOMBAND
ESTER ja TARVO KASS
ANNE TÜLL
JAAN LENTS

Kauaaegset sõpra

HEINO VELLNER'it

mälestavad kurbuses

NELLI VOORO lastega
HERMAN ILVES
JAAN ROHTLA
JUHAN OINUS

Muld mälestust ei mata!

Mäletame kurbuses

HEINO VELLNER'it

MARET ja JAKO

---

wintario

30. augustil peetud Wintario loterii loosimisel langes $200.000 peavõit piletile nr. A184028, $100.000 — D08671, B550363, C707145, $10.000 — 209449, 702988 — 82343, $100 — 0894, $10 — 320, $50 segijärjekorras numbrid — 848487, tasuta piletiraamatu — 70. Nädala müstilise preemiavõidu, Mercury Topez — 509213.

SPORT

Kergejõustik XXIII olümpiamängudel

1984. a. Olümpiamängud olid Los Angelese's korraldatud suurepäraselt ning tuletasid meelde Hollywoodi masslavastusi. Ka oli esmakordne, et mängud viidi läbi ilma valitsuse majandusliku toetuseta.

Oli palju rekordilisi tulemusi. Polnud ka puudust tragöödiatest, kui endised olümpiavõitjad ei pääsenud enam medalile või soosikuid viidi ära kanderaamil ja ambulantsiga.

XXIII Olümpiamängud kujunesid mitmetele kuldmedaliatleetidele hea elu alguseks pool- või rohkem miljonäridena. Uued Rahvusvahelise Kergejõustiku Liidu määrused lubavad vastuvõtta töösturite esindussummasid, mis paigutatakse isiku fondi niikauaks kui atleet on aktiivamatöör.

Vaatamata väga soojadele ilmadele küündis ka hommikuste eelvõistluste pealtvaatajate arv ligi 90.000-le.

NAISED

Jooksud algasid maratoniga, milline oli esimest korda naiste kavas. Võitjaks osutus ameeriklanna Joann Benoit (ajaga 2:24.50, mis oli tema maailmarekordist 2 min. võrra aeglasem. Kanadalanna Rueger jäi 8-ndaks.

Nagu võis ette arvata, domineerisid ameeriklannad kiirjooksudes. 100 m võitis E. Ashford (10,97), jättes kanadalannad Bailey ja Taylori vastavalt 6-ndaks ja 8-ks. 200 ja 200 m jooksudes oli esimene Brisco-Hooks (USA) aegadega 21,81 (olümpiarekord) ja 48,83, olles ühtlasi esimeseks, kes võitnud selle kahe ala kombinatsiooni. Pärast teist kuldmedalit heitis ta suures rõõmutuhinas oma jooksujalatsid rahva hulka. 400 m jooksus olid kanadalannad Payne neljas ja Crooks seitsmes.

100 m tõkkejooksus oli kiireim B. Fitzgerald-Brown (USA) ajaga 12,84, 400 m võitis üllatuslikult marokolanna E. Moutawakel olümpiarekordiga 54,62, mis oli ühtlasi Maroko esimeseks kuldmedaliks üldse.

Ka teatejooksudes olid ameeriklannad ületamatud oma olümpiarekordiliste aegadega: 4 x 100 m ajaks 41,65, 4 x 400 m aeg 3.18,29; üllatuslikult pääses Kanada naiskond mõlemas jooksus hõbemedalile.

Keskmaajooksudes hiilgasid rumeenlannad: 800 m võitis D. Melinte ajaga 1.57,60 ja 3000 m jooksus sai kuldmedali M. Puica 8.35,96, mis oli ühtlasi ka olümpiarekordiks. Kanadalanna D. Williams pääses kolmandaks, kuna USA soosik 26-aastane M. Decker, kukkus 1720 m läbimisel murule, sest püüdis siserajalt mööduda noorest Zola Budd'ist (Inglismaa) mistõttu riivas Zola vasakut jalga kaks korda. Budd'i, keda peeti teiseks soosikuks kes jäi seekord seitsmendaks, vaatamata sellele, et mitte ammu tegi maailmarekordi 5000 m jooksus.

1500 m jooksu võitis 27 a. itaallanna G. Dorio ajaga 4.03,25. Kanadalanna McRoberts oli seitsmes.

Kaugushüppe võitis A. Stanciu (Rumeenia) 6.96 m, kõrgushüppe I. Meyfarth (Lääne-Saksamaa) olümpiarekordiga 2.02; itaallanna Simeon, 1980. a. kuldmedali omanik jäi teiseks. Kanadalanna D. Brill oli viies.

Kuulitõuke võitis C. Losch (L.-Saksamaa) 20.48 ja kettaheites oli esimene R. Stalman (Holland) 65.36. Odaviskes oli soomlastel pettumus, kuna nende soosik maailmarekordi omanik Tiina Lillak jäi teiseks 68.99. Võitis inglanna T. Sanderson 69.55. Lillaku jalg on olnud juuni kuust haige nii, et ainult kaks nädalat enne mänge sai asuda treeningule.

Seitsmevõistlusel sai kuldmedali austraallanna G. Nunn 6390 punktiga.

Üldiselt — kanadalannadest ainult kaheksa pääsesid esimese kaheksa finalisti hulka, kuna 21 jäid välja. Finalistid saavutasid kaks hõbedat ja ühe pronksmedali.

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 31 aastat toöpraktikat ☆
Tel. 533-9334

Soome olümpiameeskonnas võistlev eesti päritoluga Tiina Lillak ei saanud jalavigastuse tõttu kuldmedalit, kuid leppis hõbedasega, mida näitab huvilistele.

Spordimärkmeid

Vaatamata 16-e riigi boikotile osalevad Los Angelese olümpiamängudel umbes 7800 sportlast 142 riigist. See arv on suurem kui kunagi varem. 1972. a. oli Münchenis 7147 sportlast 122-st riigist. ABC telesaade on plaanitsetud 185 tunnile, mis ajal ennustatakse 2,5 miljardit vaatajat.

Jooksude lõpuaegu määravad kolm automaatsüsteemi eraldi operaatoritega. Esmakordselt ei kasutata järjekorrakohtunikke.

Olümpiatule 4000-lises teatejooksus, mille pikkus 9000 miili, jooksis oma vahemaa 8. juunil Aksel Stubbs, kes 14. juunil sai sajaaastaseks!

☆

Rahvusvahelistel masterite võistlustel Raleigh'is, N.C. jooksis uue maailmarekordi 3000 m jooksus 76-aastane Ed Benham, tema aeg 13.06,4. Samas parandas 10 km maanteejooksu USA tippmarki 17 minuti võrra 85-aastane Paul Spangler, saades ajaks 1:15.49.

☆

64-aastane Frank Gray Washingtonist jooksis maratoni (42,2 km) ajaga 2:46.45. Ta alustas võistlemist pärast oma 50-ndat eluaastat.

☆

Märtsi lõpus toimus 11-nes Tartu-Otepää maratonijooks rekordarvu osavõtjatega — 158. Neist oli 122 eestlast. Päikeselise ilma juures oli temperatuur keskpäeval ainud 0°C. Võitis rakverelane Meelis Veilberg — tema esimene maraton ajaga 2:29.5. Alla kolme tunni jooksis veel 21 eestlast. Parim eestlanna, Leili Teeväli (Tartu) tuli teiseks ajaga 3:22.26.

Häid tagajärgi Jõekääru laskespordi alal

Laskmine ja ehisnahatöö õppimine olid Jõekääru suvekodus armastatud alad, mida suurem osa lapsi harrastaksi. Igaühel aga ei olnud võimalik sellest osa võtta. Lasta saavad ainult need, kes ennast korralikult on üleval pidanud ja eesti keele vastu palju ei püüa „patustada"; sini-must-valge „sepikotta", kus toimub ehisnahatöö õppimine, pääseb sisse ainult eesti keelega.

Käesoleval suvel saavutasid noored Endel Rubergi õpetamisel ja juhtimisel nimetamisväärseid tagajärgi, lastes spordipüssist CIL-märklehte:

SUURED POISID käelt

Märkus: tagajärjed on 100-st võimalikust, südamkulasud on märgitud X-ga.

1) Erik Silmberg 100 (6 x), (lasi pronksi), 2) Margus Kass 100 (6 x), 3) Andrus Musta 100 (6 x), 4) Märt Matsoo 100, 5) Madis Saks 99 (4 x), 6) Raimo Ling 98 (4 x).

Andres Musta täitis (lõpul) ka pronksi ja hõbeda tagajärjed.

SUURED TÜDRUKUD käelt

1) Laine Rebassoo 100 (3 x), ta täitis sellega hõbeda normi, 2) Monika Roose 95, 3) Elle Palumäe 91, 4) Anne Ruberg 91.

Suured tüdrukud toelt

1) Lembi Veskimets 100 (5 x), 2) Taali Roonem 100 (4 x), 3) Liisa Rebane 99 (5 x).

Keskmised poisid käelt

1) Valev Rebassoo 95.

Keskmised poisid toelt

1) Valev Rebassoo 99 (4 x), 2) Hillar Ling 99 (4 x), ja Valev Rebassoo 99 (4 x), 3) Matti Jalakas 99 (3 x), 4) David Hogg 99 (2 x), 5) Peeter Musta 98.

Keskmised tüdrukud käelt

1 Maimo Linask 99 (4 x).

Keskmised tüdrukud toelt

1) Maia Linask 99 (5 x), 2) Veronika Riisma 99 (3 x), 3) Kristina Hogg 99 (2 x), 4) Marika Sööt (2 x).

Laskemoona annetasid Vaino Varve Ottawast ja major Ernst Tiivel Montrealist.

J. S-gi

ALGAS UUE EESTI KONDOMIINIUM
KORTERIMAJA EHITAMINE
Ehitus saab valmis MÄRTSIS 1985
ÕHUJAHUTUS, PUHTUS, PRIVAATSUS,
JULGEOLEK, EMAKEEL ja MURETU ELU
Veel saadaval mõned korterid:
Ainulaadne kondomiiniumkorteri hind ($88 — 90 sq.ft.)
Ruumikad korterid (1020—1075 sq. ft.)
Päikesepaistelised ja mugavad
ASUKOHALT: liiklusele hästi kättesaadavad
Helistage: G. E. Laikve või Ö. V. Laikve, Tel. 444-6405, 444-2897
101 Cassandra Blvd., Don Mills, M3A 1T1

EESTI LILLEÄRI
AARDVARK
736-1170
Kodus 223-0201
1065 STEELES AVE W
NORTH YORK ONT
M2R 2S9
AARDVARK
FLORIST
LTD
Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas
Lillede koju viimine.

S. Hoppe Cleaning & Building Care Ltd.
Puhastan keemiliselt vaipu, mööblit ja akende pesemine.
Söögituba, elutuba ja koridor $59.95
SAMUEL HOPPE
Äris: tel. 686-4030 Kodus: tel. 686-4395

Uus omanik — eestlane
MAISON SUISSE RESTAURANT &
DINING ROOM
Alkohol
513 Bloor St. W. — Tel. 532-3664
„FONDUE" ja EUROOPA TOITUDE SPETSIALIST
Avatud 7 päeva nädalas kella 5 p.l.—1 öösel
Omanik H. NURMEOTS

HEATING, AIR CONDITIONING &
HEAT PUMP
★ Uued ja parandamine ★ ÕLI ja GAASIAHJUDE vahetamine ★ Korstnate voodrid (chimney lining) ★ Veetorude parandamine. ★ Ahjude puhastamine.
ROLAND KULLIK — Tel. (416) 275-1280

WALL STREET JA HITLER

8.

1930-ndate aastate lõpupoolel Ford-Werke A.G. Saksamaal transformeeriti tehniliselt saksa firmaks. Kõik veokid ja nende osad valmistati Saksamaal; saksa tööliste poolt, saksa materjalidest ja sakslaste juhtimisel. Kõik puuduolevad toormaterjalid, nagu kumm ja teatud metallid, importeeriti Ford Motor Co. kaudu Ameerikast. Sellega oli Ameerika mõju ümberlülitatud ainult abistavasse tähendusse. Sõja algusesga Ford-Werke produktsioon — mida varem oli suurelt osalt eksporteeritud teistesse Euroopa riikidesse ja ülemeremaadele — läks nüüd tervelt Wehrmacht'i sõjaliste vajaduste rahuldamiseks.

Kogu sõja vältel Ford katsus alal hoida mingisugust kunstlikku, aga kõrvalekaldumatut neutraliteeti — nagu ei läheks talle üleüldse korda, kumb pool oleks sõjas võitjaks, senikaua kuni tema enese äri „õitses"... Nii oli Prantsusmaal asunud Ford'i tehaste puhaskasu 1941. a. kohta 58 miljonit franki, sest sakslased ostsid kogu toodangu ja maksid selle eest ka otsekohe. Edsel Ford telegrafeeris sellest teadasaamisel Prantsusmaale tagasi ja avaldas sealse firma juhtidele oma sügavat rahulolu asjade seisu üle ... 1942. a. juulis saabus Washingtoni teateid Prantsuse Ford'i osast Saksa sõjaväe varustamisel, aga need informatsioonid kadusid otsekohe nähtavusest ja isegi tänapäeval on vaid osaliselt ülesleitavad.

Kuigi on tõendeid, et Wall Street'i huvide hulka kuulunud tööstused Saksamaal pääsesid sõjaaegsest pommitamisest, säärane pommikuskeeld nähtavasti ei jõudnud Briti õhujõudude ülemjuhatuseni, sest 1942. a. märtsis inglased ikkagi pommitasid Ford'i vabrikut Prantsusmaal.

Edsel Ford ühes erakirjas ütles selle kohta, et „kuigi Ameerika ajalehtedes ilmusid pildid põlevast vabrikust, õnneks keegi ei maininud sealjuures Ford Motor Co.-d". Igal juhul, tollane Prantsuse (Vichy) valitsus maksis Ford firmale välja 38 miljonit franki tekkinud kahjustuste eest. Sellest aga vaikis Ameerika press ja vaevalt oleks see teade ka vaimustanud sakslastega sõdivaid ameeriklasi...

Kokkuvõttes, on olemas dokumenteeritud tõendmaterjale, et Ford Motor Co. opereeris mõlemal poolel Teise maailmasõja kestel. Kui natside industrialistid Nürnbergi kohtu ees leiti olevat süüdi kuritegudes inimkonna vastu, siis nende hulgas pidanuks olema ka kaas-kollaboratöörid Ford'id. Selle asemel aga Ford'i teguviisi üle suleti silmad Washingtonis — nagu üleüldse igal säärasel juhtumil, kus ainult tegemist Wall Street'i finantsilise eliidiga.

* * *

Saksa industrialist Krupp juba aastal 1919 jagas rahalist toetust reaktsioonilistele poliitilistele gruppidele, millistest arenes välja natsistlik liikumine. Aastaks 1924, teisedki prominentsed töösturid ja finantseerijad toetasid natse suuremate summadega: Fritz Thyssen, Albert Voegler, Adolph Kirdorf ja Kurt von Schröder. Söekaevanduste omanike ühing Kirdorf'i juhtimisel kohustus andma 50 pfennigit igalt äramüüdud tonnilt söelt. (Kirdorf oli varemalt olnud vahetalitajaks bolshevistliku revolutsiooni finantseerimisel Saksamaa poolt.) 1925. aastal Hugo Stinnes annetas suure summa natside nädalalehe „Völkischer Beobachter" päevaleheks kujundamiseks. Ülejäänud rahalised vajadused selleks otstarbeks maksis kinni Rooseveldi sõber ja kaitsealune Putzi Hanfstaengl. 1930-ndate aastate alul rahalised toetused Hitlerile hakkasid voolama sujuvamalt. Aga kriitiline punkt selles on, et need Saksa industrialistid, kes finantseerisid Hitlerit, need seisid enamuses mingisuguses ühenduses suurte Ameerika firmadega. Hitleri toetajad ei olnud enamjaolt mitte puhtalt Saksa algupäraga ärilised asutused ja ei esindanud ka perekondlikke äriettevõtteid.

Saksa terasemagnaat Fritz Thyssen ühines natsidega 1920-ndate aastate alul ja toetas seda liikumist suurte rahasummadega. August Thyssen'i pank Saksamaal seisis lähedaseis sidemeis W. A. Harriman'i finantsiliste huvidega New Yorgis. — Aastal 1941 ilmus trükist raamat „I Paid Hitler", mille autorina oli näidatud Fritz Thyssen, aga mida ta aastaid hiljem on keeldunud omaks nimetamast. Selles teoses kinnitatakse muuhulgas, et Hitler olevat tegelikult pärinenud kuulsast Rothschild'ide suguvõsast, kuna Hilteri vanaema Frau Schickelgruber oli olnud majateenijaks Rothschild'ide perekonnas ja seal rasedaks tehtud. Küsimus on jäänud vaieldavaks, kuna sellele räägib vastu mõnevõrra soliidsemat vormi omav raamat Eugene Davidson'ilt, millise autor peab selles asjas süüdlaseks mitte Rothslhild'i, vaid üht Frankenberger'i perekonda...

Thyssen'i äripartnerid USA-s olid prominentsed Wall Street'i isiksused, vennad Harriman'id. Averell Harriman oli Guaranty Trust Co. direktor ja sügavalt segatud bolshevistlikku revolutsiooni Venemaal. Oma äritehingute Venemaal lõpetamise puhul 1929. aastal, talle maksti N. Liidu poolt välja üks miljon dollarit profiiti — ja seda kõvapäistelt sovettidelt, kelledel on laialdane kuulsus, et nad kunagi ei anna kellelegi midagi, kui nad selle eest paljukordselt rohkem vastu ei saa... Hiljem ta sai tuntuks U.S. saadikuna Moskvas.

Thyssen'i raamatu järele, ta oli annetanud Hitlerile üks miljon marka; ta enda jutu järele aga ainult 250 000 marka. Ei ole tõendeid, et ka tema partnerid Harriman'id oleksid otseselt toetanud Hitlerit, aga sellegipärast neil oli intiimseid ühendusi mitme prominentse natsiga. Harriman'ide puhul ei saa ka üle vaadata nende kauastest ja intiimseist relatsioonidest N. Liiduga ja nende positsioonist Rooseveldi New Deal'is ja demokraatlikus parteis. Vaatluse all olnud tegelikkus vihjab sellele, et mõned isiksused Wall Street'i eliidi hulgast on ühendatud ja omavad mõjuvõimu kõigi poliitiliste gruppidega kaasaegse maailma sotsialistlikus spektris.

On olemas ümberlükkamatut dokumentaalset tõendmaterjali natside partei ja „Volkspartei" finantseerimises internatsionaalsete pankurite ja industrialistide poolt 1933. a. märtsikuu valimiste ajaks Saksamaal. Ühtekokku 3 miljonit riigimarka annetati nende poolt ja „pesti puhtaks" ühe pangaarve abil Delbrück Schickler panga kaudu, kust see saabus Rudolf Hessi korraldusse ja ärakasutamiseks Hitleri ja NSDAP ülesandeil. Sellele järgnes nn. „Riigipäeva tulekahju", mida Hitler tõi ette põhjusena konstitutsiooniliste kodanikuõiguste mahasurumiseks. Ja lõpuks järgnes omakorda natsistliku võimu kindlustamine. — See kõik toimus aga ainult mõne nädala sees pärast eelnimetatud rahasumma Rudolf Hessi kätte kohale jõudmist. Sellest oli rohkem kui küllalt natside võimuletulekuks ja 600 000 riigimarka sellest jäi valimiste lõppedes veel kasutamatult järelegi.

Dr. Westrick saigi nüüd I.T.T. operatsioonide üheks direktoriks Saksamaal, erilise ülesandega kaitsta I.T.T. huvisid oodatava USA sekkumise vältel Euroopas peatselt algavasse sõtta. Westrick esindas veel teisigi Ameerika firmasid, kelledel Saksamaale loodud neile alluvad ettevõtted, teiste hulgas Eastman Kodak. Westrick'u tehingute hulka kuulus kokkulepe Texaco õlikompaniiga, Saksa mereväe varustamiseks õliga. Aastal 1940 Texaco juhatuse esimees Torkild Rieber arutas seda õlitehingut Hermann Göring'uga (!), aga asja avalikuks tulles see tehing jäi pooleli ja Westrick kiirustas Saksamaale tagasi.

Järgneb

IVAATSUS,
URETU ELU
8 — 90 sq.ft.)
vad
el. 444-6405, 444-2897
, M3A 1T1

LILLEÄRI
736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK
FLORIST
imine. LTD

ling Care Ltd.
akende pesemine.
r $59.95
PE
tel. 686-4395

tlane
AURANT &
M
2-3664
DE SPETSIALIST
p.l.—1 öösel
nanik H. NURMEOTS

TIONING &
AASIAHJUDE vaheta-
ing) ★ Veetorude pa-
416) 275-1280

nised tüdrukud toelt
ia Linask 99 (5 x), 2) Ve-
iisma 99 (3 x), 3) Kristina
(2 x), 4) Marika Sööt

noona annetasid Vaino
ttawast ja major Ernst Tii-
trealist.

J. S-gi

mas ümberlükkamatut do-
lset tõendmaterjali natside
„Volkspartei" finantseeri-
ernatsionaalsete pankurite
rialistide poolt 1933. a.
valimiste ajaks Saksa-
ekokku 3 miljonit riigi-
nnetati nende poolt ja
htaks" ühe pangaarve abil
Schickler panga kaudu,
saabus Rudolf Hessi kor-
a ärakasutamiseks Hitleri
P ülesandeil. Sellele järg-
Riigipäeva tulekahju", mi-
tõi ette põhjusena konsti-
ste kodanikuõiguste ma-
seks. Ja lõpuks järgnes
natsistliku võimu kind-
— See kõik toimus aga
e nädala sees pärast eel-
rahasumma Rudolf Hes-
kohale jõudmist. Sellest
n kui küllalt natside või-
uks ja 600 000 riigimar-
jäi valimiste lõppedes
amatult järelegi.
estrick saigi nüüd I.T.T.
nide üheks direktoriks
erilise ülesandega kaits-
huvisid oodatava USA
vältel Euroopas peatselt
sõtta. Westrick esindas
Ameerika firmasid, kel-
maale loodud neile allu-
tted, teiste hulgas East-
k. Westrick'u tehingute
ulus kokkulepe Texaco
iiga, Saksa mereväe va-
õliga. Aastal 1940 Te-
use esimees Torkild Rie-
seda õlitehingut Her-
ing'uga (!), aga asja ava-
s see tehing jäi pooleli
x kiirustas Saksamaale

Järgneb

Eestlased ja „Festival of Festivals"

Torontos on viimastel aastatel toimunud paarinädala kestvusega filmipidustusi „Festival of Festivals". Tänavu toimub see 6.—15. septembril, kusjuures etendused toimuvad mitmes Bloor ja Yonge piirkonna kinodes. Näituse on sisuliselt jagatud mitmesse ossa, nagu „Stranger than Ficton" maailma dokumentaalfilmid, „Two Way Streets" — positiivsed kultuurilised kontaktid, mille hulka kuulub ka Tiina Soometi film „The Estonians: For The Record", kaasaegne maailmafilm, gala-etendusiks valitud filmid, väga mitmesse liiki jagatud kanada filmid, kusjuures neist on parimaks hinnatud „Mon oncle Antoine" (Minu onu Antoine), veel kanada lavastajate, kanada autorite teoste järgi loodud filmid, ja Kanada perspektiive valgustavad filmid.

Suurim alajaotus on kaasaegsed maailmafilmid, kus on tänapäeva filmiloomingu parimik maailmas. Nende hulgas on ka parntsuse -saksa ühistööna valminud film „Un amour de Swann" (Swanni armastus), kus peategelaseks on Jeremy Irons ja tema vastasmängijaks on eestlanna Ornella Muti. Film baseerub kuulsa prantsuse kirjaniku Marcel Proust'i (1871—1922) seitsmeköitelise psühholoogilises realismis kirjutatud romaani „Kadunud aegu otsimas" teisele osale „Swanni armastus", kus „vähimagi aistingu juuspeenel analüüsil püütakse tungida inimese alateadvusse", kus Jeremy Irons peategelase Swanni osas põeb läbi ööpäeva jooksul kõik armastuse variatsioonid: kahtlustusi, armukadedust, pettumust ja rõõmu. Ornella Muti on välimuselt soomeugrilise tõu omadustega, kuid ta esile tõusvad põsesarnad tehakse tekstis imetlusalusteks. Ta mängib suure veenvusega eelmise sajandi lõpupoolel prantsuse ühiskonnas esinenud „poolmaailma" kahtlase kuulsusega elegantset daami. keda ilu on tõstnud kõrgemasse aristokraatsesse maailma. See motiiv on tuttav mitmest selleaegsest prantsuse kirjandusteosest.

Kaua väideti, et romaan pole üldse lavastatav, mispärast selle projekti juurde asuti mõnetise ebalusega. Käsikirja kirjutasid Peter Brook ja Jean-Claude Carriere, kaamerameheks kutsuti rootslane Sven Nykvist ja kogu projekti lavastajaks läänesakslane Volker Schlondorff, kes sai maailmakuulsaks Gunter Grassi romaani „Tinatrummi" lavastamisega.

Festivali programmis on üle 150 filmi. Paljud neist ei tule Torontosse kinodesse tagasi. Üldpilet kõigile etendusile, galadele ja kokkusaamistele maksab $225.00, kuid on mitmesuguseid erihindu ja -võimalusi pääsmete müügil. Nii on pensinäridele, kes käivad päevastel etendustel üldhinnaks $30.00. ……

Tiina Soometi film „The Estonians: For The Record" (29 min.), mida esmakordselt esitati ESTO-84 ajal, tuleb näitamisele koos David Frosteri tänavu tehtud filmiga „Spadina" (60 min). Nagu T. Soomet teadis öelda, tuleb tema film esitamisele reedel, 14. septembril kell 10 homm. Towne Cinemas (57 Bloor St. E.). Üksiketenduse pääse päevasele (enne kl. 6 õ.) maksab $3.00.

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

ENN ALLAN
KUUSKNE
B.M.LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
1 First Canadian Place, Ste. 3450
Tel. kontoris 363-0073
kodus 360-8776
IGAL ALAL

TÕNU TOOME
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 789-7579
kodus 762-2367

HARRY LANDRA, Q.C.
VANDE-ADVOKAAT &
NOTAR
Võtan ikka vastu oma eesti kliente.
Palun helistada
(519) 794-3096

VAIPADE & MÖÖBLI
PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame:
Zeiss, Rodenstock, Metzler.
Spetsialiseerunud contact lenside
alal.
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
Tel. 535-6252

KÕIKIDEKS
KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO.
Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja
653-7816

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele
Eesti Sihtkapital Kanadas
kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

ILMAR KÜLVET

Ümber India allkontinendi (7)

Sõbralikus ja omapärases Pakistanis

India ja Pakistan kuulusid teatavasti alles suhteliselt hiljuti ühte, ega oma praegugi mingit erilist geograafilist eraldusbarjääri. Seepärast kahtlesime mõneti, kas kujunebki Pakistani külastus palju rohkemaks kui vaid India reisi pikenduseks. Me leidsime aga eest sootuks erineva õhkkonna ja ellusuhtumise ning arvame, et see on esmajoones tingitud kahest asjaolust. Üks nendest on muhamediusk koos kehtiva sõjaväevalitsusliku korraga ja teine välisturismi lapsekingades olek, mistõttu külastajaisse suhtutakse blaseerunud kombekohasuse asemel siira uudishimu ja sõbralikkusega.

Islami võim hakkas silma juba tollikontrollis, kus konfiskeeriti kõik pudelid alkohoolsete jookidega, mis juhtuti reisipagasist avastama. Ei aidanud mingit tingimised ega väited, et ilma harjumusekohase õhtuse joogita on võõras kohas kindlasti raske magama jääda. Kinnitati, et kui hotelli jõuate, siis me teid päriselt ilma ei jäta, kuigi me ise vägijookidest hoidume. Ja nii oligi. Iga saabuja sai viinaloa taotlemiseks võrdlemisi pika ja keeruka küsimuslehe ja kes selle täitmist liigseks tüliks ei pidanud, sai õiguse osta 6 pudelit viina või 60 pudelit õlut kuus. Muidugi, pudel shoti viskit maksab 70 ameerika dollarit ja pudeli õlle eest küsiti Lahore'i Hiltoni hotellis $4.80.

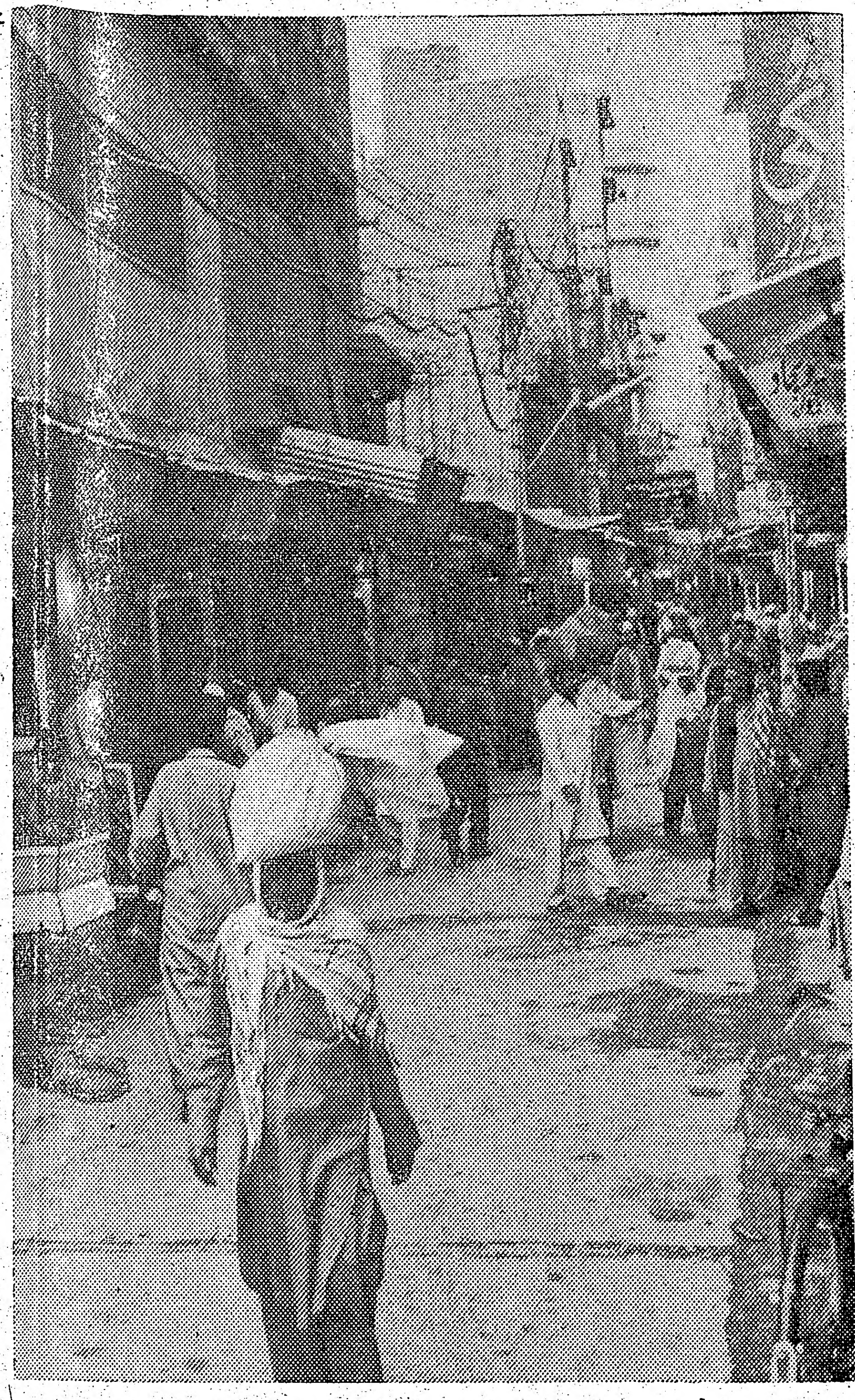

Pakistani tänavad on rahvarohked ja värviküllased.
Foto: Vaike Külvet

See kõik ei tähenda aga, et pakistanlased oleksid just sajaprotsendiliselt karsklased. Ilmselt aetakse viina kodusel teel ja meile hakkas ühe Karachi ajalehe veergudelt silma, et kellelegi määrati karistuseks avalik ihunuhtlus. Ta oli purjus olekus põhjustanud raske liiklusõnnetuse.

Lahore'is peatas meid hotelli juures hästiriietatud noor mees ja olles alles uuele maale saabunud, mõtlesime, et küllap on tal mingid omakasupüüdlikud eesmärgid: pakub ehk midagi müüa või soovib mitteametliku kursiga raha vahetada. Olime veel liigselt India mõju all ja suhtusime seetõttu võõrasse pisut umbuskliku tõrksusega. Aga ta ei tahtnud midagi muud kui välismaalastega rääkida, oma inglise keelt praktiseerida ja ütles peatselt pisut naiivsena tunduva otsekohesusega: „Nõukogude Liitu ma ei usalda."

„Miks siis mitte Nõukogude Liitu?", küsisime, kuna meie jutt polnud ühelgi määral kaldunud poliitikale.

„Seal ei austata Allahit."

„Aga ega Ameerikaski see palju teisiti pole."

„Ma tean," vastas nooruk. „Aga teil ei tehta selleks takistusi. Teie tunnustate Jumalat. Nõukogude Liit eitab selle olemasolu."

Ja hotellitoas märkame kohe silmapaistvas kohas noolekujundit, osutamas, millises suunas asub Meka. Vastasel korral võiks külastajal olla raskusi orienteerumisel. Ta ei teaks, kuhu poole palvetamise ajal kummarduda. Ja muhameedlane palvetab viis korda päevas. Hiljem, kui peatusime maalilises Swati orus, Karakorumi mägede vahel ühes külavõõrastemajas, ärkasime hommikul juba päikese tõusu ajal, kui palvelehõiskaja lähedase moshee minaretist väga tungivalt ning meloodiliselt oma Jumala poole hüüdis. Selle peale hakkasid kohe ka küla kuked kirema ja uni oligi haihtunud. Muhameedluse tunnuseid paistis muidugi silma mujalgi. Looritatud nägudega naised, mõned nendest koguni burkades, mis nagu miniatüürse telgina katavad kogu pea ja näo. Ainult väikesed vaatepilud võimaldavad kandjal teed leida, ta enda nägu maailmale varjates. Ja külades ei leidnud me isegi rahvarohketelt basaaridelt peaaegu ühtki naist. Küsimusele, kuhu siis naispere end peitnud on, vastati meile vastuküsimusega:

„Kas arvate, et neil toas küllalt tegemist ei ole?"

„Aga sisseostud. Kas neidki sooritavad mehed?"

„Peamiselt küll", kinnitatakse ja lisatakse, et mõnel mehel on kuni seitse naist. Muidugi peab ta siis parajasti jõukas olema ja muidu kannatlik ning hea organiseerimisvõimega.

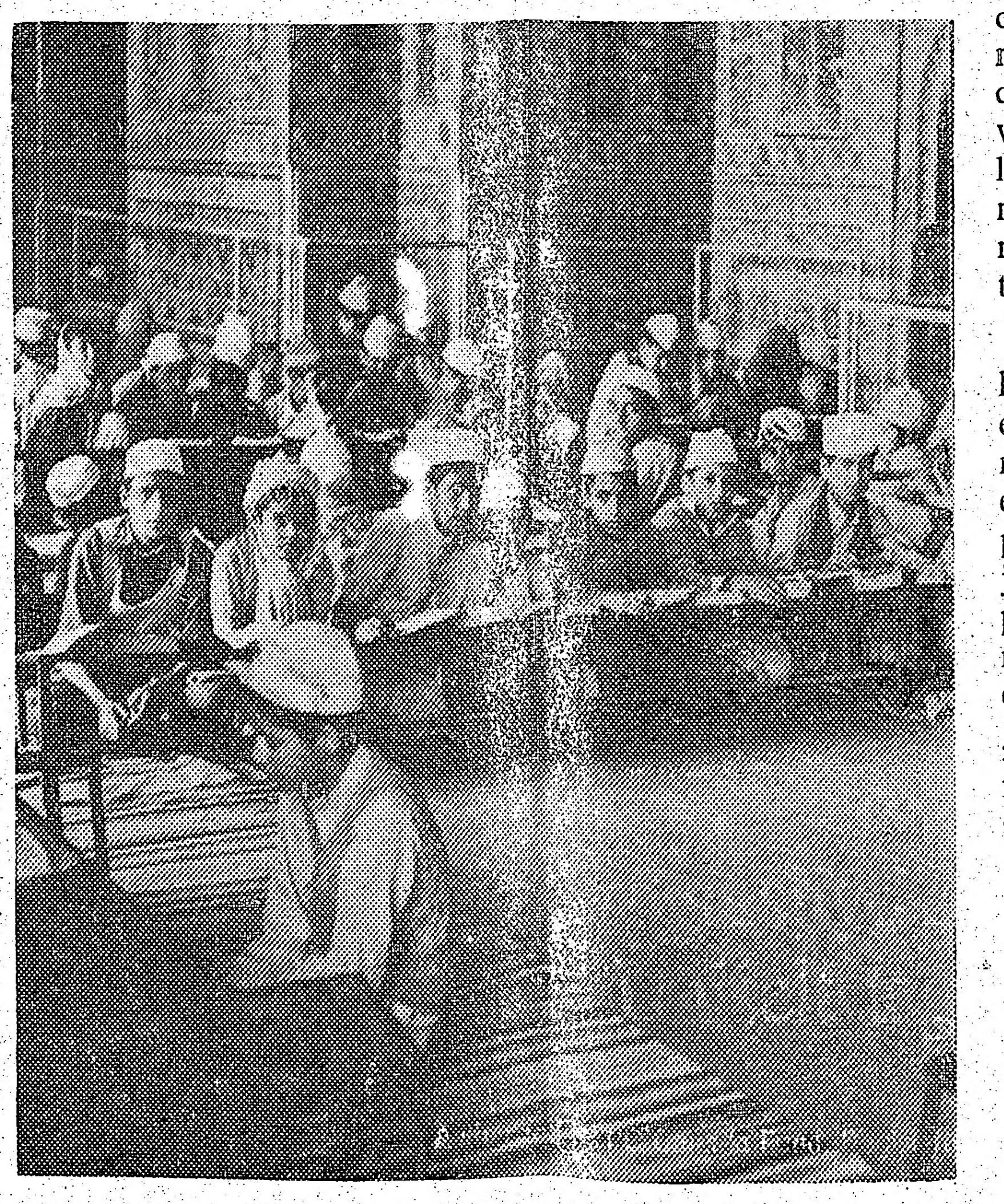

Lahore'i moshees õpivad mudilased innuka pominaga Koraani.
Foto: Vaike Külvet

Teisest küljest aga ei tundugi, et naised oleksid Pakistanis eriliselt alla surutud olukorras. Ühel õhtul sattusime teleprogrammile, kus president Zia ul-Haq jagas välja mingisuguseid teenetemärke ja saajate hulgas leidus ka arvukalt naisi. Nad olid siin muidugi loorideta ja võtsid oma vääristused vastu väärika tagasihoidlikkusega, mitte emotsiooniderohke teatraalsusega nagu mingil Hollywoodi „Oscarite" jagamisel, ehkki president ise oli nagu programmitatult kogu aja ühtlaselt naerul, meenutades mõneti Elvis Presleyd kui too oleks nii vanaks elanud. Tseremoonia monotoonsusest tüdinenult lülitasime ekraanile ameerika filmi, eeskätt seetõttu, et programmilehel teatati avalikult: „Lüngad filmis tulevad tsensuurist."

Mida nad siis tsenseerivad? Liigset vägivalda, mille üle Ameerika oma rahvaski on kohati nurinat tõstnud?

Ei, nagu selgus, polnud muhameedlikul tsensoril vägivalla vastu midagi. Kaklused ja tulistamised toimusid temapoolsete takistusteta. Veri võis vabalt voolata. Aga niipea kui taustamuusika hakkas armastusstseeniks meeleolu looma ja kahe armastaja huuled teineteisele lähenesid, katkes järsku film seniks kuni muhameedlikud moraali- ja sündmusereeglid olid täidetud. See oli omastkohast päris huvitav mäng, kuna see pani tsensori väleduse mõnikord väga tõsiselt proovile. Ja meenus ka mu kriitika Tallinnas algkoolipoisina nähtud esimestele filmidele: „Oleks tore kui need suudlemise kohad välja jäetaks.".

Islam on kahtlemata rohkemat kui vaid religioon. See kujutab enesest omaette ideoloogiat, Koraani kaudu elu suuna andjat. Ja ehkki oleme vaid olukorra pinnapealsed vaatlejad, kiired läbisõitjad, jääb mulje, et just islam on selleks peamiseks teguriks, miks Pakistanis tundub olevat märksa rohkem edasipüüdlikku dünaamikat, energiat, usku paremasse tulevikku kui Indias. Samuti on Pakistan Indiaga võrreldes puhas ja organiseeritud maa, ilma et me oskaksime otsusele jõuda, kas selle juures on mingi roll usul või sõltub vahe suurel määral kõvakäelisest sõjaväeliseest rezhiimist Pakistanis. Ka kõige veendunum demokraat peab enamasti ikka omaks võtma, et turistil on just sõjaväelise korraga maades kõige muretum reisida. Kuritegevus on minimaalne, kerjused, petised ja muud tüütajad hirmutatakse temast eemale ja hinnad on eeskirjadega kindlaks määratud. Selline tunnustuse andmine on aga muidugi väga isekas suhtumine. Mida arvavad inimesed ise, kes peavad elama selle korra all?

Meile ei tundunud, et nüüd umbes kuus aastat võimul olnud Zia ul-Hagi valitsus olnuks silmapaistvalt allasuruv. Inimesed näisid olevad selle maailmaosa standardi kohaselt rõõmsad, korralikult riietatud ja hästi toidetud. Ajakirjandus allub tsensuurile, kuid see näib kehtivat rohkem juhtkirjade kui uudisteteeninduse kohta. Ja kui võõras tahab teada rahva arvamust, saab ta ettevaatlikust kätelaiutamisest selgema vastuse, nii nagu diktatuurimaades ikka, ainult noortel on julgust: „Me nõuame demokraatiat", ütlevad üliõpilased Lahore'is, Karachis ja Peshawaris. „President on ammu lubanud vabu valimisi, kuid siin pole jõutud tühjadest sõnadest kaugemale. Ja ta ei luba poliitilisi parteisid. Kuidas oleks demokraatia üldse mõeldav ilma mitmepartei süsteemita?

See on muidugi asjakohane küsimus ja president Zia on püüdnud sellele vastata oma kõnedes ning intervjuudes, kuigi mitte väga selgelt ega veenvalt. Ta ütleb, et eesmärgiks ei ole läänelik, vaid islami demokraatia. Aga, mida tähendab islami demokraatia? Midagi taolist ei ole varem maailmas olnud ega üritatud. President Zia ütleb, et see rajatakse islami põhiprintsiibile, mille kohaselt kõik kuulub Allahile ja inimene on vaid tema teener. Seetõttu saavad valimistel kandideerida ainult vagad, tõelised moslemid, kes kuuluvad seni suurel määral ignoreeritud keskklassi. Selles suhtes on aga praegusel valitsusel palju oponente ja vastuvaidlejaid.

Pakistanlased on mõningal määral tuttavad miljonitele inimestele, kes pole kunagi Pakistani külastanud, sest inimtööjõu eksport on Pakistanile üks suurimaid sissetulekuallikaid. Pakistanlasi näeme omamaalaste pool põlatud, odavapalgalistel töökohtadel kõikjal Lähis-Ida õliriikides, Inglismaal, Kanadas ja mujal. Tihti suhtutakse neisse seal üleolevalt, kuna suur osa nendest on kirjaoskamatud ja nende kombed võivad tekitada mittemuhameedlikus ühiskonnas võõrastust. Siin peab aga õigluse huvides märkima, et ka hulgaliselt Pakistani erialaeksperte on rakendatud arengumaades. Turistile jätab elanikkond Pakistanis silmapaistvalt sõbraliku mulje. See on üks väheseid maid maailmas, kus inimesed poseerivad fotograafile rõõmsalt ja valmilt, ilma selle eest tasu küsimata. Jootraha võetakse küll meeleldi vastu, sest sissetulekud on äärmiselt kasinad, kuid selle juures ei märganud me mingit ahnust ega pealetükkivust. Nii mõneski suhtes oli Pakistan kõige meeldivamaks peatuspaigaks meie leiuretkel ümber India allkontinendi.

(Järgneb)

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase
leviku tõttu.
üks toll ühel veerul:
kuulutuste küljel $4.75
tekstis .... $5.—
esiküljel $5.50
Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni emasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.
tel. 444-4832
Väljaspool tööaega:
Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

Värskemad uudised loete
„VABA EESTLASEST"

„VABA EESTLANE" on
vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas —
teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 6. septembril 1984 — Thursday, September 6, 1984

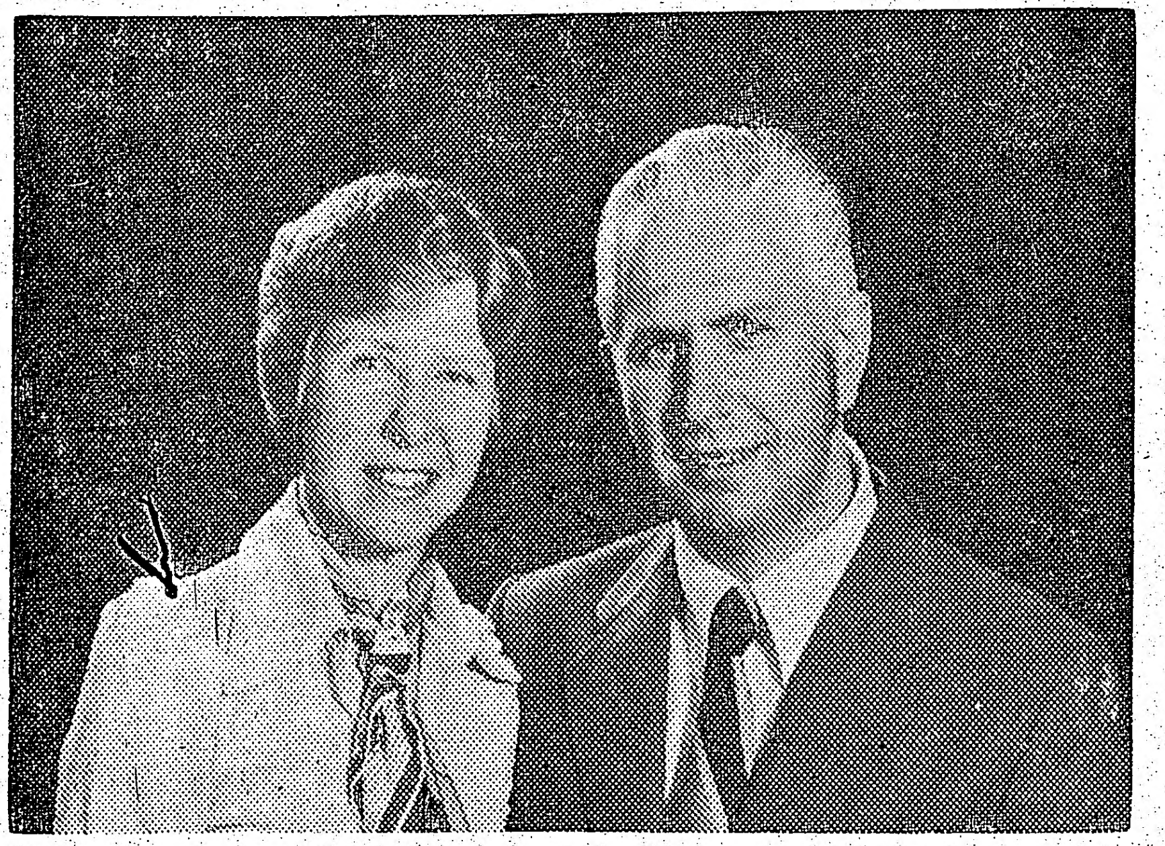

Pastor Harry Leement abikaasa Jackie'ga.

Pastor Harry Leesment Torontos

Pastor Harry Leesment koos abikaasa Jackie'iga külastab Torontot alates 7. septembrist. Leesmentid, kes elavad Austraalia pealinnas Canberras külastavad Kanadat ja Ühendriike nii ameerika, kanada ja eesti koguduste kutsel. Harry ja Jackie Leesment olid Torontos ka seoses 1981. aastal peetud Piiblipäevadega.

Harry Leesment emigreerus Austraaliasse üle Saksamaa aastal 1950, kus ta lõpetas ülikooli mehaanika insenerina ja töötas mõne aasta Aatomi-Energia Komisjonis uurimise alal, hiljem mitmed aastad insenerina erinevates tööstustes ja lektorina. Aastal 1976 kutsus Adelaidi Assembly of God kogudus teda abipastoriks. See kogudus kasvas kiiresti ja täna ületab liikmete arv 1600. Kaks aastat tagasi asus perekond Leesment elama Canberrasse, kus väike kogudus Harry Leesmenti juhatusel on kasvanud kuuekordseks.

Harry Leesment elas juba noorelt läbi isikliku kohtumise Jumalaga. Samal ajal sai tema ema usu läbi imeviisil mitmest raskest haigusest terveks.

Pastorina on Harry Leesment hinnatud ja tema kõned on õpetlikud ja käsitlevad sageli väga aktuaalseid aineid. Torontos viibides kõneleb ta näiteks ainetel „Elav Kirik surevas maailmas", „Rahakriis ja Jumala lahendus", „Euroopa ühendriigid — antikristuse võimubaas", „Perekonna tülid võivad õnnistada". Jackie Leesment on rahvuselt inglanna, kuid on eesti keele niivõrd ära õppinud, et on võimeline aru saama ja ka rääkima. Abikaasa kõrval töötab ta aktiivselt koguduse töös ja kirjutab praegu oma kolmandat raamatut. Perekonnas on kolm last, üks nendest reisib koos vanematega.

Torontos viibides kõneleb Harry Leesment peamiselt Emmanueli Kirikus, kuid külastab ka teisi kogudusi. Kavast võiks mainida seminari ainel „Perekonna relatsioonid". Seminar leiab aset laupäeval, 8. septembril kell 10 e.l.—4 p.l. (vahepeal ühislõuna) ja kell 7.30 õhtul. Need loengud peetakse inglise keeles ja Harry ning Jackie Leesment õpetavad. Kõik ülejäänud seminarid ja loengud on eesti keeles. Reedel, 14. septembril kell 7.30 õhtul algab uus seminar, mis kestab ka laupäeval, 15. septembril ainel „Koguduse kasv". Aine hõlmab nii isiklikku kui koguduse üldist kasvu ja vaimulikku arenemist.

Esmaspäevast, 10. kuni neljapäevani, 13. septembrini kell 7.30 õhtul toimuvad Evangeeliumi Kuulutuse õhtud, mille kõned käsitlevad Piibli ettekuulutusi meie aja ja lähema tuleviku kohta. Pühapäeval, 9. ja 16. septembril on jumalateenistused kell 3 p.l. ja 6.30 õhtul (ingliskeelsed). Ülalnimetatud seminarid ja jumalateenistused toimuvad kõik Toronto Emmanueli Kirikus, 21 Swanwick Ave., mis asub Maini maa-aluse raudteejaama peatuse ligidal. (üks blokk lõuna pool Gerrard St. ja üks blokk lääne pool Main St.) Kõik seminarid, koosolekud ja jumalateenistused on avatud kõikidele.

Torontost lendavad Leesmentid Fredericktoni N.B., kus nad on pastor Märt Vähi koguduse külalised ja kus toimub seminar, millest võtavad osa mitmed erinevad kogudused.

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahatööd,
puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Äri avatud juunis, juulis, augustis:
esmap.-reedeni 8.30-5, laup. 8.30-3

4812 YONGE STREET
(Sheppardi lähedal)
221-1159
R. S. KANE
Funeral Directors
WILLOWDALE ONTARIO

Murray E. Newbigging
Ltd.
Matusebüroo
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne
ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

Eesti kommunistid alandlikkuses maas

Moskva kurjustamised Nõukogude Eesti parteitöötajaile on mõju avaldanud. Eestimaa Kommunistliku Partei ajaleht „Rahva Hääl" avaldas EKP Keskkomitee büroos vastuvõetud seisukohad Moskvas avaldatud ettekirjutustele.

„EKP Keskkomitee büroo järjekordsel istungil vaadati läbi organisatsioonilised ja poliitilised abinõud NLKP Keskkomitee otsuse „Eesti NSV juhtiva kaadri osavõtust töötajate hulgas tehtavast poliitilisest kasvatustööst" täitmiseks aastail 1984—1986. Nende eesmärk on tõsta juhi vastutust eesti töökollektiivides, selle ideelis-teoreetilise taseme eest, juhtiva kaadri õppe parandamise, töötajate klassi-, internatsionaalse ja patriootilise kasvatuse tõhustamise ning vastupropagandatöö täiustamise eest. Kavandati vabariigi partei-, nõukogude, ametiühingu-, komsomoli- ja majandusorganite ning parteialgorganisatsioonide tegevusprogramm NLKP Keskkomitee otsuse elluviimiseks".

Internatsionaalse ja patriotilise kasvatuse tõhustamise all mõeldakse kommunistliku internatsionalismi ja nõukogude partriootilisust.

Truman Capote surnud

LOS ANGELES — 59-aastane maailmakuulus ameerika kirjanik Truman Capote leiti Los Angeleses oma sõbranna majas surnuna. Capote võitis tähelepanu ja auhindu oma teostega „Breakfast at Tiffany" ja „In Cold Blood", mis mõlemad ka filmiti. Kirjanikul on kauemat aega olnud raskusi alkoholi ja narkootikaga.

Miljon N. Liidu sõdurit välisriikides

Nõukogude Liidul on üks miljon sõdurit välisriikides, teatab Institute for Strategic Studies Londonis oma viimases aastaraamatus. Neist 855 000 on riikides, mis on N. Liidu liitlasriigid ehk satelliidid.

Suurim kontingent on Ida-Saksamaal 480 000, Afganistanis 150 000, Tshehhoslovakkias 110 000, Ungaris 95 000, Poolas 60 000, Mongoolias 75 000 ja Kuubas 4600.

Peale selle leidub N. Liidu sõdureid peaasjalikult nõuandjaina 7000 Süürias ja Vietnamis, 1500 Lõuna-Jeemenis, 2400 Etioopias, 2000 Iraagis ja 1800 Liibüas.

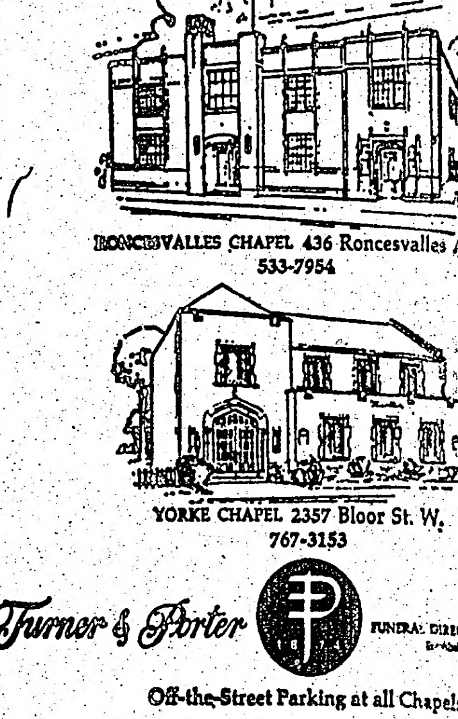

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663
RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954
YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter
FUNERAL DIRECTORS LIMITED
Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine.
Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures

KIRIKUD

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639

Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488

„VABADUSE KUULUTUSE"
raadiosaated igal pühapäeval kell
3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 9. sept. kojutulekupüha JUMALATEENISTUSED kell 11 homm. ja kell 6 õ. Kõneleb K. Raid. Segakoor ja ISSANDA SURMA MÄLESTAMINE.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Pühap., 9. sept. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenivad Harry Leesment Austraaliast ja A. Ehasoo.

Pühap., 16. sept. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, kus teenivad A. Turve ja A. Ehasoo. Laulu-ettekandeid.

EELK PEETRI KOGUDUS

817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1

Praost Andres Taul. Tel. 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847

Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 9. septembril kell 11 hommikul. Õp. Heinsoo jutlustab teemal „Kas saatan on tegutsemas maailmas? Mida ta võib meile teha ja mida mitte".

SURNUAIAPÜHA 16. septembril: kell 2 päeval York kalmistul, õp. A. Taul kell 4 p.l. Mt. Pleasant kalmistul, õp. E. Heinsoo.

KODUMAALT LAHKUMISE 40. AASTAPÄEVA tähistamise jumalateenistus 23. septembril kell 11 hommikul. Külalisena laulab „Estonia" koor dr. R. Toi juhatusel.

PÜHAPÄEVAKOOL (lapsed 4—11 aastani) ja LEERIEELSED (lapsed 12—16 a.) alustab tegevust jumalateenistusega samaaegselt. Pühap. kooli juhataja — Maimu Käärmann; Leerieelsed — Inge Tork.

PIIBLITUND kell 10 hommikul.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED algavad pühapäeval, 9. septembril kell 9.30 hommikul. Armulaud, pühapäevakool.

LEERIÕPETUS algab 21. oktoobril — registreerida kantseleis või õpetajatele. Õpetus toimub kahes grupis, ingliskeelne grupp eraldi.

ÕPETAJATE KÕNETUNNID neljapäeva õhtuti kl. 6—8; kolmapäeva hommikuti kl. 9.30 kuni 12 päeval.

Koguduse kantselei on avatud teisipäeviti kl. 10—6 ja neljapäeviti kl. 12—3.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS

Kirik: 619 Sherbourne St.,
Toronto (Sherbourne'i allmaa
jaam on kiriku kõrval).

Õpetaja O. Gnadenteich

112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.

Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417

Septembrikuu teine JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 16. sept. kell 1.30.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS

21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

HARRY ja JACKIE LEESMENT AUSTRAALIAST KÜLASTAVAD KOGUDUST 8.—16. SEPTEMBRINI.

Jumalateenistused ja koosolekud on järgnevalt:

LAUPÄEVAL, 8. septembril, kell 10 e.l. — 12 ja 1 p.l.—4 ja 7.30 õhtul seminar ainel „PEREKONNA RELATSIOONID". Õpetavad Harry ja Jackie Leesment. (Inglise keeles) Ühislõuna kell 12 päeval.

PÜHAPÄEVAL, 9. septembril kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Harry Leesment. Laulab koor Ülo Lindströmi juhatusel.

ESMASPÄEVAST, 10. kuni NELJAPÄEVAL, 13. septembrini kell 7.30 õhtul EVANGEELIUMI KUULUTUS. Harry Leesment käsitab Piibli ettekuulutusi meie aja ja lähema tuleviku kohta. Lauluettekandeid.

REEDEL, 14. septembril kell 7.30 õhtul algab seminar ainel „KOGUDUSE KASV". Aine hõlmab nii isiklikku kui koguduse üldist kasvu ja vaimulikku arenemist.

LAUPÄEVAL, 15. septembril kell 10 e.l. — 12 ja 1 p.l. — 4 „KOGUDUSE KASV". Õpetab Harry Leesment. Ühislõuna kell 12 päeval. Kell 7.30 õhtul EVANGEELIUMI KUULUTUS. Kõneleb Harry Leesment.

PÜHAPÄEVAL, 16. septembril kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Harry Leesment. Laulab naistrio. Kell 6.30 õhtul ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Jackie ja Harry Leesment.

Eelteade

Toronto Eesti Seltsi Täiendusalgkool alustab õppetööd teisipäeval, 18. sept. kell 7 õhtul Eesti Majas.

Keskkoolis ja gümnaasiumis algab õppetöö reedel, 28. sept. kell 7 õhtul Eesti Majas.

KOOLIKOMITEE

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7

Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172

Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühap., 9. sept. SURNUAIAPÜHA jumalateenistused Mt. Pleasanti kalmistul kell 3 p.l. ja York kalmistul kell 5 p.l. Kivialtari juures.

Pühapäeval, 16. sept. kell 11 hommikul kodumaalt lahkumist tähistav JUMALATEENISTUS.

Pühapäeval, 23. sept. kell 4. p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Koguduse segakoori harjutused toimuvad igal esmaspäeval kell 7 õhtul kiriku saalis.

Õpetaja kõnetunnid kiriku kantseleis teisipäeviti 6—8, neljapäeviti 2—8 ja pärast jumalateenistusi.

Massaazh-teraapia
Leili Terts
Reg. M.T.
VASTUVÕTT KOKKULEPPEL
Tel. 757-8679

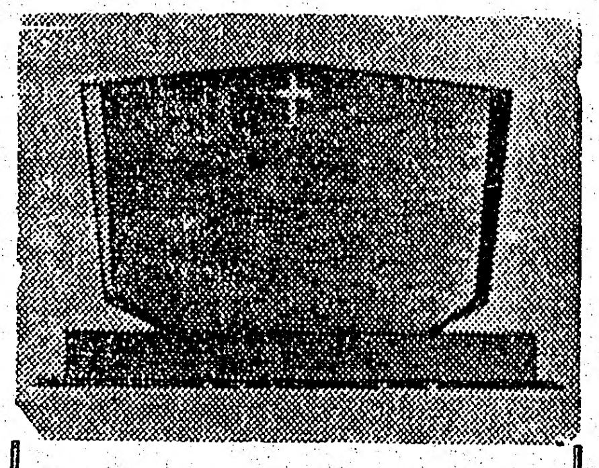

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto,
Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

EESTIKEELSETE RAADIOSAADETE TOIMETAJA

Ameerika Ühendriikide raadiojaam, RFE-RL, Inc., otsib
toimetajat - kaastöölist
eestikeelsete saadete toimetusse Münchenis, Lääne Saksamaal.

Eesti keele täielik ja aktsenditu valdamine, samuti kui hea inglise ja vähemalt veel ühe tähtsama Lääne-Euroopa keele oskus on eelduseks. Varasemad ajakirjanduslikud kogemused ja vene keele oskus on soovitavad. Viimase täiendamiseks võimalused kohapeal olemas.

Tööülesannete hulka kuulub inglise-, saksa-, vene- ja muukeelse algmaterjali tõlkimine ja kohandamine eestikeelsete raadiosaadete tarvis. Programmide koostamine stuudios koostöös tehnilise personaliga ning toimimine teadustajana.

Head töötingimused edutamisvõimalustega sobiva kvalifikatsiooniga isikutele.

Palk kooskõlas kvalifikatsiooniga ning majutus vastavalt perekonna seisule.

RFE-RL INC
Sooviavaldused saata aadressil:
Director of Personnel
RFE-RL, INC.,
Oettingenstr. 67
8000 Munich 22
West Germany

ILMUS SUURTEOS

„EESTI VABADUSRISTI KAVALERID"

Kordustrükk samanimelisest teosest, mis ilmus Tallinnas aastal 1935 Vabadusristi Vendade Ühenduse Keskjuhatuse väljaandel. Suures formaadis, eeskujulikus trükitehnikas, nägusas köites, 405 lehekülge. Eesti Vabadusristide originaalkujutused värvitrükis. Teos sisaldab elulood koos piltidega kõige vapramatest kangelastest ja poliitikutest, kes lõid iseseisva Eesti Vabariigi, samuti välismaiste ajalooliste isikute nimed, kes rahvusvaheliselt kaasa aitasid Eesti iseseisvuse teostumisele. Teos on tegelikult Eesti iseseisvuse sünnilugu, mille omamine ikestatud Eestis on poliitiline kuritegu.

Kirjastus Välis-Eesti & EMP Stockholm

Tellimine saata VABA EESTLASE talitusele hinnaga $50.—

RAAMAT SAADETAKSE VÄLJA ÕHUPOSTIGA ROOTSIST